

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

18-19/01

2024

Οδηγός Μελέτης

Με την έγκριση του ΥΠΑΙΘΑ

Με υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα
και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

Πώς θα προετοιμαστείτε

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα για τη συμμετοχή σας στην προσομοίωση. Με τον οδηγό μελέτης που κρατάτε στα χέρια σας επιδιώκουμε να σας βοηθήσουμε για την προετοιμασία σας. Βασικός στόχος είναι μαθητές και καθηγητές να απολαύσουν τόσο τη διαδικασία της προετοιμασίας όσο και τη διεξαγωγή της προσομοίωσης της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πριν από λίγες μέρες λάβατε την κατανομή των μαθητών στις επιτροπές, τα θέματα των επιτροπών και τον στόχο της συζήτησης που θα πραγματοποιηθεί σε κάθε επιτροπή. Στο link <https://mandoulides.edu.gr/politismos-2-2/#prosomiosi-olomelias-evropaikou-kinovouliou> θα βρείτε πληροφορίες για τη διαδικασία και τη δομή της συζήτησης των ψηφισμάτων.

Στις επόμενες σελίδες αυτού του οδηγού παρουσιάζεται αρχικά μια επισκόπηση-περίληψη του θέματος που έχει αναλάβει η κάθε επιτροπή και μια απαραίτητη αποσαφήνιση όρων και βασικών εννοιών του θέματος, προκειμένου οι μαθητές να κατατοπιστούν επαρκώς στο θέμα της επιτροπής που ανήκουν. Στη συνέχεια δίνονται λέξεις-κλειδιά του θέματος για εύκολη αναζήτηση πληροφοριών και ένα βασικό υλικό έρευνας, η μελέτη των οποίων από τους μαθητές αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προετοιμασίας της προσομοίωσης.

Στον σύνδεσμο www.europarl.europa.eu/oeil/search/search.do?searchTab=y του OEIL μπορείτε να αναζητήσετε έγγραφα νομοθετικής ή μη διαδικασίας και τα ψηφίσματα των επιτροπών και της ολομέλειας του ΕΚ. Η έρευνα μπορεί να γίνει με λέξεις ή προτάσεις ή με καταχώρηση του αριθμού του ντοσιέ.

Οι ιστότοποι των κοινοβουλευτικών επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου www.europarl.europa.eu/committees/el/parliamentary-committees.html αποτελούν χρήσιμο οδηγό. Εκεί μπορείτε να αναζητήσετε έγγραφα σχετικά με το έργο κάθε Επιτροπής.

Μην υποτιμάτε την αξία των μηχανών αναζήτησης του διαδικτύου. Βάζοντας λέξεις - κλειδιά, π.χ. European parliament resolution on obesity, θα βρείτε σχετικά ψηφίσματα - άρθρα και όλες τις τελευταίες εξελίξεις για το θέμα σας.

Στο τελευταίο μέρος του οδηγού υπάρχουν πληροφορίες για τη διαδικασία της συνεδρίασης της ολομέλειας.

Προθεσμίες για τα κείμενα θέσης

Ο κάθε μαθητής θα πρέπει να αποστείλει στο προεδρείο της Επιτροπής που ανήκει το κείμενο θέσης έως τις 30 Δεκεμβρίου 2022, σύμφωνα με τις ερωτήσεις που υπάρχουν στο έντυπο κάθε επιτροπής. Η απάντηση σε κάθε ερώτηση δε θα πρέπει να ξεπερνά τις 25 λέξεις και θα πρέπει να συνοδεύεται κι από ένα δεδομένο (fact) πάνω στο οποίο στηρίχθηκε ο μαθητής. Η συνέπεια στην παραπάνω ημερομηνία θα εξασφαλίσει τον απαιτούμενο χρόνο στην οργανωτική επιτροπή και τα προεδρεία ώστε να προετοιμαστούν για την πρώτη ημέρα των εργασιών των επιτροπών.

Τα email των προεδρείων που θα στείλετε τα κείμενα θέσης είναι τα εξής:

1. Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Γυναίκων και την Ισότητα των Φύλων:
epitr.isotitas@protonmail.com
2. Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας:
epitr.paideias@protonmail.com
3. Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων:
epitr.perivallontos@protonmail.com
4. Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών:
epitr.eleftherion@protonmail.com
5. Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων:
epitr.apasxolisis@protonmail.com
6. Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού:
epitr.metaforon@protonmail.com
7. Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:
epitr.dikaiomaton@protonmail.com
8. Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας:
epitr.erevnas@protonmail.com

Μπορείτε να επικοινωνείτε με τους προέδρους των επιτροπών σας για οποιοδήποτε ερώτηση έχετε να θέσετε.

Λίγα λόγια για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Ρόλος:** Άμεσα εκλεγμένο σώμα της ΕΕ με νομοθετική, εποπτική και δημοσιονομική αρμοδιότητα.
- Μέλη:** 751 βουλευτές (Μέλη Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).
- Πρόεδρος:** Αντόνιο Ταγιάνι.
- Έτος ίδρυσης:** 1952, ως Κοινή Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, 1962 ως Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πρώτες άμεσες εκλογές το 1979.
- Τόπος:** Στρασβούργο (Γαλλία), Βρυξέλλες (Βέλγιο), Λουξεμβούργο.

Τι κάνει το Κοινοβούλιο

Το Κοινοβούλιο ασκεί 3 θεμελιώδεις εξουσίες: τη νομοθετική, τη δημοσιονομική και την ελεγκτική.

Νομοθετικές αρμοδιότητες:

- Εγκρίνει νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, μαζί με το Συμβούλιο της ΕΕ, με βάση προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Αποφασίζει για τις διεθνείς συμφωνίες.
- Αποφασίζει για θέματα διεύρυνσης.
- Εξετάζει το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής και της ζητά να υποβάλλει νομοθετικές προτάσεις.

Πώς λειτουργεί το Κοινοβούλιο

Οι εργασίες του Κοινοβουλίου διεξάγονται σε δύο στάδια:

- **Επιτροπές:** για την προετοιμασία της νομοθεσίας
Το Κοινοβούλιο αριθμεί **20** επιτροπές και δύο υποεπιτροπές, κάθε μια από τις οποίες ασχολείται με συγκεκριμένο τομέα πολιτικής. Οι Επιτροπές εξετάζουν νομοθετικές προτάσεις, ενώ οι βουλευτές και οι πολιτικές ομάδες μπορούν να προτείνουν τροποποιήσεις ή να απορρίψουν το νομοσχέδιο. Τα θέματα αυτά συζητούνται επίσης στο πλαίσιο των πολιτικών ομάδων.
- **Σύνοδοι Ολομέλειας:** για την έγκριση της νομοθεσίας
Πρόκειται για συνεδρίαση του συνόλου των βουλευτών με σκοπό την τελική ψηφοφορία για το προταθέν νομοσχέδιο και τις προταθείσες τροποποιήσεις. Συνήθως η Σύνοδος Ολομέλειας πραγματοποιείται στο Στρασβούργο για τέσσερις ημέρες κάθε μήνα, αλλά μερικές φορές πραγματοποιούνται συμπληρωματικές σύνοδοι στις Βρυξέλλες.

Σύνθεση

Ο αριθμός των ευρωβουλευτών για κάθε χώρα είναι ανάλογος του πληθυσμού της, αλλά ισχύει η αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας, δηλαδή καμιά χώρα δεν μπορεί να έχει λιγότερους από 6 ή περισσότερους από 96 ευρωβουλευτές. Ο συνολικός αριθμός τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 751 (750 συν τον πρόεδρο). Οι βουλευτές συγκροτούν ομάδες με βάση την πολιτική τους τοποθέτηση, και όχι την εθνικότητά τους. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο στα άλλα όργανα της ΕΕ και στον έξω κόσμο και έχει τον τελευταίο λόγο στην έγκριση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

European Parliament

The only directly-elected EU body. Represents the EU's 500 million inhabitants.

Plays a key role in electing the President of the European Commission.

Shares power over EU budget and legislation with Council of the European Union.

751 MEPs

Seats per country from 2014

21	17	21	13	96	6	11	21	54	74	11	73	6	8	11	6	21	6	26	18	51	21	32	8	13	13	20	73
BELGIUM	BULGARIA	CZECH REPUBLIC	DENMARK	GERMANY	ESTONIA	IRELAND	GREECE	SPAIN	FRANCE	CROATIA	ITALY	CYPRUS	LATVIA	LITHUANIA	LUXEMBOURG	HUNGARY	MALTA	NETHERLANDS	AUSTRIA	POLAND	PORTUGAL	ROMANIA	SLOVENIA	SLOVAKIA	FINLAND	SWEDEN	UNITED KINGDOM

DROI Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η κλιματική αλλαγή και η συνεχής υποβάθμιση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων αποτελούν μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις της εποχής με έντονο ταξικό και διαγενεακό πρόσημο. Πάρα πολλοί άνθρωποι στον κόσμο δεν έχουν πρόσβαση σε βασικά αγαθά και στερούνται του δικαιώματός τους για πρόσβαση σε ένα καθαρό περιβάλλον. Αντίστοιχα, οι πιθανότητες των νέων να έχουν πρόσβαση σε ένα καθαρό περιβάλλον στο μέλλον, μειώνονται δραματικά, πλήττοντας το ουσιαστικό αυτό δικαίωμά τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ως βιωσιμότητα ορίζεται «η ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες», με ποιους τρόπους θα μπορούσε η Ευρωπαϊκή Ένωση να διασφαλίσει τη συμμετοχή των νέων και των μελλοντικών γενεών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των Κρατών Μελών, για την επιτυχή πρόσβαση σε ένα καθαρό και υγιές περιβάλλον στο (άμεσο) μέλλον;

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει εξελιχθεί σε διάφορες γενιές, κάθε μία από τις οποίες δίνει έμφαση σε διαφορετικά σύνολα δικαιωμάτων. Το δικαίωμα σε ένα καθαρό και βιώσιμο περιβάλλον έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος των συζητήσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κυρίως στο πλαίσιο της τρίτης και τέταρτης γενιάς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, η μη εξασφάλιση του δικαιώματος αυτού θέτει σε επισφάλεια, έμμεσα ή πολύ συχνά και άμεσα πλέον, τη διασφάλιση και άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ανήκουν στην πρώτη και τη δεύτερη γενιά.

Πιο συγκεκριμένα, στα ανθρώπινα δικαιώματα πρώτης γενιάς, ή όπως αλλιώς λέγονται, αστικά και πολιτικά δικαιώματα, συμπεριλαμβάνονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες του ανθρώπου, όπως είναι το δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την ελευθερία της έκφρασης. Έπειτα, στα ανθρώπινα δικαιώματα δεύτερης γενιάς, ή αλλιώς, τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, τα οποία επικεντρώνονται στην κοινωνικοοικονομική ευημερία, συμπεριλαμβάνονται δικαιώματα όπως το δικαίωμα στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και τις δίκαιες συνθήκες εργασίας, κ.ο.κ.

Στις δύο αυτές κατηγορίες δικαιωμάτων, αν και το δικαίωμα σε ένα υγιές και βιώσιμο περιβάλλον δεν περιλαμβάνεται ρητά, περιλαμβάνονται σημαντικά δικαιώματα που ακόμα και έμμεσα πλήττονται σοβαρά από τη μη πρόσβαση σε ένα καθαρό και βιώσιμο

περιβάλλον. Τέτοια δικαιώματα είναι ενδεικτικά, το δικαίωμα στην υγεία ή το επαρκές βιοτικό επίπεδο, ή ακόμα και το δικαίωμα στη ζωή.

Ακολούθως, στα ανθρώπινα δικαιώματα τρίτης γενιάς, τα λεγόμενα και συλλογικά δικαιώματα, περιλαμβάνονται ομαδικά δικαιώματα όπως το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση, την πολιτιστική ταυτότητα και, φυσικά, το δικαίωμα σε ένα καθαρό και βιώσιμο περιβάλλον.

Επιπλέον, σε μια τέταρτη γενιά δικαιωμάτων που διαμορφώθηκε εμπεριέχουσα δικαιώματα αλληλεγγύης που υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα, όπως το δικαίωμα στην ειρήνη, το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον, εμφανίζεται ξανά ως ένα παγκόσμιο ζήτημα που απαιτεί συλλογική δράση και συνεργασία, ώστε να μπορούν να το απολαύσουν τόσο οι νυν όσο και οι μελλοντικές γενιές.

Το δικαίωμα σε ένα καθαρό και βιώσιμο περιβάλλον αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα είτε από μόνο του είτε ως ουσιαστικό συστατικό των ήδη υφιστάμενων δικαιωμάτων. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα να ζει κανείς σε ένα υγιές περιβάλλον γενικώς, ή ειδικότερα την πρόσβαση σε καθαρό αέρα και νερό, την προστασία από την περιβαλλοντική υποβάθμιση και την ευθύνη των κυβερνήσεων και των κοινοτήτων να διατηρούν τους φυσικούς πόρους για την κάλυψη των αναγκών όχι μόνο των σημερινών γενεών αλλά και των μελλοντικών.

Μέχρι σήμερα, έχουν σημειωθεί προσπάθειες για την κατοχύρωση αυτού του δικαιώματος σε εθνικούς νόμους, διεθνείς συνθήκες και διακηρύξεις, με έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ανθρώπινης ευημερίας. Μάλιστα, δεδομένης της σημασίας της έννοιας της βιωσιμότητας η οποία έχει οριστεί από το 1987 και την Επιτροπή Brundtland των Ηνωμένων Εθνών ως «η ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες», τίθεται ως ζήτημα μείζονος σημασίας η συμμετοχή των εκπροσώπων των μελλοντικών αυτών γενεών, ήτοι των νέων, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και σχεδιασμού της περιβαλλοντικής πολιτικής εν προκειμένω της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Πριν γίνει εκτενέστερη ανάλυση του θέματος είναι σημαντικό να δοθούν κάποιες χρήσιμες έννοιες και το πώς αυτές ορίζονται.

«Δυσμενείς επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος» σημαίνει αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον ή τη βιωσιμότητα που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και έχουν σημαντικές επιβλαβείς επιπτώσεις στη σύνθεση, την ανθεκτικότητα ή την παραγωγικότητα των φυσικών οικοσυστημάτων, στη λειτουργία των κοινωνικοοικονομικών συστημάτων ή στην ανθρώπινη υγεία και ευημερία.

«Κλιματική αλλαγή» είναι η μεταβολή στο κλίμα που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα σε ανθρώπινες δραστηριότητες, και διακρίνεται από τον όρο «κλιματική μεταβλητότητα» που έχει φυσικά αίτια.

«Αειφόρος (Βιώσιμη) Ανάπτυξη» είναι ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να αναπτύσσονται οι κοινωνίες, καλύπτοντας τις παρούσες ανάγκες χωρίς να διακυβεύονται οι πιθανότητες των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις αντίστοιχες δικές τους ανάγκες.

«Αέρια του θερμοκηπίου» θεωρούνται εκείνα τα αέρια συστατικά της ατμόσφαιρας, φυσικά και ανθρωπογενή, που απορροφούν και εκπέμπουν εκ νέου υπέρυθρη ακτινοβολία.

«Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» λέγεται η προσαρμογή των φυσικών και ανθρωπογενών συστημάτων στα σημερινά ή στα αναμενόμενα μελλοντικά κλιματικά φαινόμενα ή στις επιπτώσεις τους, με τρόπους που μετριαίνουν τις ζημιές ή εκμεταλλεύονται πιθανές ευκαιρίες.

«Προϋπολογισμός άνθρακα» είναι η μέγιστη συνολική ποσότητα των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα που επιτρέπεται να εκλυθεί σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

«Πηγή» ονομάζεται κάθε διεργασία, δραστηριότητα ή μηχανισμός που ελευθερώνει στην ατμόσφαιρα αέριο θερμοκηπίου, αερόλυμα ή πρόδρομη ουσία αερίου θερμοκηπίου.

«Περιβαλλοντική πολιτική» είναι ο όρος που περιλαμβάνει τις δράσεις για τη διαχείριση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων με τελικό στόχο την πρόληψη και τη μείωση ή την άμβλυνση των επιβλαβών συνεπειών στη φύση και στους φυσικούς πόρους.

Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί αναμφίβολα την πιο σοβαρή πρόκληση της εποχής μας. Η πρόσφατη, έκτη, έκθεση της IPCC για την κλιματική αλλαγή, η οποία εκδόθηκε νωρίτερα, το 2023, παρέχει πολυάριθμα στοιχεία και λεπτομερείς αναλύσεις που το αποδεικνύουν. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της IPCC η μέση παγκόσμια θερμοκρασία έχει αυξηθεί πάνω από 1,1οC μέχρι σήμερα, σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή του 1850, όταν ο παγκόσμιος στόχος και δέσμευση - μετά τη συμφωνία του Παρισιού της COP21 - ήταν να διατηρηθεί η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας παγκοσμίως αρκετά κάτω από τους 2οC και να γίνει προσπάθεια ώστε να διατηρηθεί όσο πιο κοντά γίνεται στον 1,5οC, σε σύγκριση με τα επίπεδα της δεκαετίας του 1850.

Αξίζει να σημειωθεί, στο σημείο αυτό, η άρρηκτη σύνδεση μεταξύ της καταγεγραμμένης ανόδου της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη και της ανθρωπίνης δραστηριότητας, καθώς με βάση την πιο πρόσφατη αναφορά της IPCC οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHGs) και ο ρυθμός με τον οποίο αυτές αυξάνονται - λόγω των τρόπων χρήσης της ενέργειας, της χρήσης γης, της κατανάλωσης και της παραγωγής, καθώς και του σημερινού τρόπου ζωής - έχουν συμβάλει σημαντικά στο φαινόμενο της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Στο πλαίσιο αυτό, η IPCC έχει δημοσιεύσει σε προηγούμενες σχετικές εκθέσεις σενάρια που δείχνουν τις πιθανές εξελίξεις για το κλιματικό μας μέλλον, ανάλογα με τα μέτρα που θα ληφθούν ή όχι για την αντιμετώπιση ή το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

- Σενάριο 1 - Το πιο αισιόδοξο: 1,5C έως το 2100

Το πιο αισιόδοξο σενάριο της IPCC¹, περιγράφει έναν κόσμο όπου οι παγκόσμιες εκπομπές CO₂ μειώνονται στο καθαρό μηδέν γύρω στο 2050 και ο στόχος του 1,5C επιτυγχάνεται. Οι κοινωνίες στρέφονται σε πιο βιώσιμες πρακτικές, με μετατόπιση του ενδιαφέροντος από την οικονομική ανάπτυξη στη συνολική ευημερία. Οι επενδύσεις στην εκπαίδευση και την υγεία αυξάνονται. Η ανισότητα μειώνεται. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα

¹ Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (Intergovernmental Panel on Climate Change)

είναι πιο συχνά, αλλά ο κόσμος έχει αποφύγει τις χειρότερες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

- Σενάριο 2 - Επόμενο καλύτερο: 1,8C μέχρι το 2100

Στο επόμενο καλύτερο σενάριο, οι παγκόσμιες εκπομπές CO₂ μειώνονται σημαντικά, αλλά όχι τόσο γρήγορα, φτάνοντας στο καθαρό μηδέν μετά το 2050. Σύμφωνα με αυτό εκτιμάται ότι θα γίνουν οι ίδιες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές προς την αειφορία με το προηγούμενο αλλά η μέση θερμοκρασία σταθεροποιείται περίπου 1,8C υψηλότερα μέχρι το τέλος του αιώνα.

- Σενάριο 3 - Μέση λύση: 2,7C έως το 2100

Πρόκειται για ένα σενάριο "μέσης διαδρομής". Οι εκπομπές CO₂ κυμαίνονται γύρω από τα σημερινά επίπεδα πριν αρχίσουν να μειώνονται στα μέσα του αιώνα, αλλά δεν φτάνουν το καθαρό μηδέν μέχρι το 2100. Οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες ακολουθούν τις ιστορικές τους τάσεις, χωρίς αξιοσημείωτες μεταβολές. Η πρόοδος προς τη βιωσιμότητα είναι αργή, με την ανάπτυξη και το εισόδημα να αυξάνονται άνισα. Σε αυτό το σενάριο, η θερμοκρασία αυξάνεται κατά 2,7C μέχρι το τέλος του αιώνα.

- Σενάριο 4 - Επικίνδυνο: 3,6C μέχρι το 2100

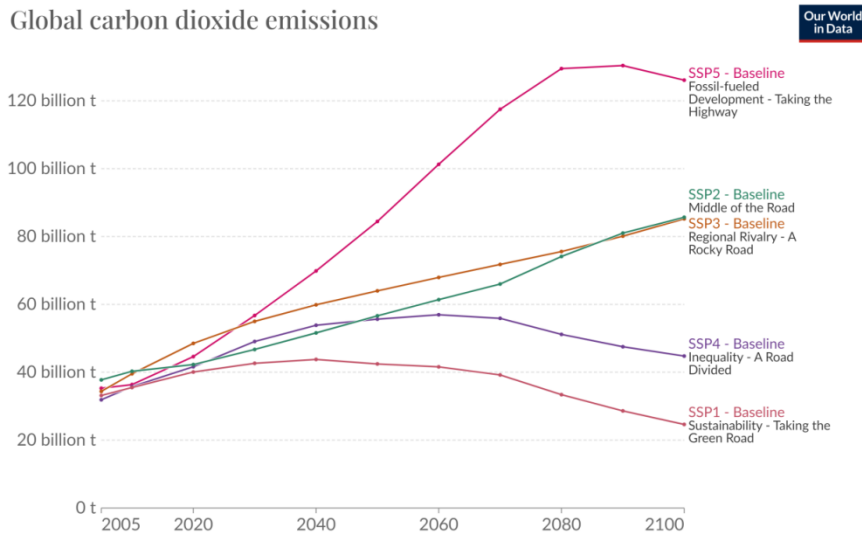
Σε αυτή την πορεία, οι εκπομπές και οι θερμοκρασίες αυξάνονται σταθερά και οι εκπομπές CO₂ διπλασιάζονται περίπου σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα μέχρι το 2100. Τα κράτη προβλέπεται πως θα γίνουν πιο ανταγωνιστικά μεταξύ τους, στρεφόμενα προς την εθνική ασφάλεια και τη διασφάλιση των δικών τους προμηθειών τροφίμων. Μέχρι το τέλος του αιώνα, η μέση θερμοκρασία θα έχει αυξηθεί κατά 3,6C.

- Σενάριο 5 - Αποφυγή με κάθε κόστος: 4,4C μέχρι το 2100

Αυτό είναι ένα μέλλον που πρέπει να αποφευχθεί με κάθε κόστος. Τα σημερινά επίπεδα εκπομπών CO₂ προβλέπεται ότι σχεδόν διπλασιάζονται μέχρι το 2050. Η παγκόσμια οικονομία αναπτύσσεται γρήγορα, αλλά η ανάπτυξη αυτή τροφοδοτείται από την εκμετάλλευση των ορυκτών καυσίμων και τον ενεργοβόρο τρόπο ζωής. Μέχρι το 2100, η μέση παγκόσμια θερμοκρασία θα είναι κατά 4,4C υψηλότερη.

Πηγή: our world in data website, διαθέσιμο σε: <https://ourworldindata.org/explorers/ipcc-scenarios>

Global carbon dioxide emissions

Data source: Riahi et al. (2017). The Shared Socioeconomic Pathways and their energy, land use, and greenhouse gas emissions implications: An overview, Global Environmental Change
CC BY

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

- Ιστορική Αναδρομή και Βασικές Πληροφορίες

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν δημιουργηθεί ποικίλα προγράμματα που αποσκοπούν στην άμβλυση ή ακόμη και την ολοκληρωτική επίλυση των παραπάνω προβλημάτων. Η επιδείνωση του περιβάλλοντος στη δεκαετία του '70, κυρίως λόγω ρύπανσης, εξάντλησης φυσικών πόρων και της επακόλουθης ενεργειακής κρίσης, έθεσε σε εμφανές επίπεδο την ανάγκη για νομοθετικές περιβαλλοντικές ρυθμίσεις τόσο σε διεθνές όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Μάλιστα, αυτό γίνεται μαζί με την παραδοχή ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα αντικατοπτρίζουν τα καταναλωτικά πρότυπα και τη συμπεριφορά που πρέπει να επανεξεταστούν σε νέα βάση. Ουσιαστικά, πρόκειται για τις φυσικές συνέπειες μιας κοινωνίας που δεν συνειδητοποιεί τον περιορισμένο χαρακτήρα των φυσικών πόρων του πλανήτη και προκειμένου οι χειρότερες συνέπειες να αποφευχθούν, η Ε.Ε. αναπτύσσει εδώ και χρόνια την «Περιβαλλοντική Πολιτική» της που εμπεριέχει ιδιαίτερα επιτυχημένες προτάσεις προς τούτο.

- Παραδείγματα και οι Κυριότερες Ενέργειες

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (EU Green Deal) αντιπροσωπεύει ένα πακέτο πολιτικών πρωτοβουλιών με στόχο να οδηγήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση προς μια πιο βιώσιμη και πράσινη πορεία. Στόχο έχει να γίνει η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος στον κόσμο μέχρι το 2050». Η συμφωνία αυτή, επισημαίνει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, όπου όλοι οι σχετικοί πυλώνες της πολιτικής συνεργάζονται για να επιτύχουν τον κοινό στόχο για το κλίμα. Αυτή η προσέγγιση περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που αφορούν το κλίμα, το περιβάλλον, την ενέργεια, τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τη γεωργία και τη βιώσιμη χρηματοδότηση, λαμβάνοντας υπόψη ότι: «Πάνω από το 75% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ προέρχεται από τον τομέα της ενέργειας. Κατ' επέκταση, η ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό εθνικό δίκτυο, η πλήρης πάταξη της εξάρτησης από την καύση λιγνίτη και η χρηματοδότηση δράσεων για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών υποδομών αποτελούν σημαντικές πρωτοβουλίες, καθώς και καίρια σημεία της εν λόγω Συμφωνίας».

Την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ακολούθησε το πρόγραμμα Fit for 55 ή αλλιώς EU 55. Η δέσμη μέτρων Fit for 55 στοχεύει στο να μετατρέψει τις βλέψεις της Πράσινης Συμφωνίας για το κλίμα σε νομοθετικά μέτρα και πρακτικές δράσεις. Η δέσμη προτάσεων αποβλέπει στην κατασκευή ενός ορθά δομημένου πλαισίου που θα επιτρέψει την εκπλήρωση των κλιματικών στόχων της ΕΕ. Με την έκδοσή του, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ανέλαβαν τη δέσμευση να μειώσουν τις καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Αυτός ο στόχος είναι νομικά δεσμευτικός και προβλέπεται να εδραιώσει τη θέση της ΕΕ ως πρωτοπόρου στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («Ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») ή αλλιώς Κλιματικός Νόμος) συμπεριλαμβάνει μέτρα που στοχεύουν στη γενικότερη βελτίωση της βιωσιμότητας και την προστασία του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει σειρά αναθεωρήσεων προηγούμενων νομοθετημάτων της ΕΕ με στόχο τη δέσμευση των Κρατών Μελών σε ένα όλο και πιο φιλόδοξο πλαίσιο περιβαλλοντικής πολιτικής.

Φυσικά, για τη διαμόρφωση των ανωτέρω πολιτικών αλλά και της ευρύτερης ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ορισμένες από τις αρχές της Ε.Ε. έπαιξαν καθοριστικό ρόλο. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται αμιγώς περιβαλλοντικές αρχές όπως η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», η αρχή της περιβαλλοντικής ευθύνης όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας κ.ο.κ. ή και ευρύτερου περιεχομένου αρχές όπως η αρχή «μη πρόκλησης μεγάλης ζημίας» (Do No Significant Harm) ή αλλιώς DNSHP), η οποία μεριμνά για τη μη στήριξη ή άσκηση δραστηριοτήτων που μπορούν να βλάψουν σημαντικά οποιονδήποτε περιβαλλοντικό στόχο.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Σε συνέχεια των ανωτέρω, γίνεται μια συνοπτική παράθεση των εμπλεκόμενων μερών και των σταδίων της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία καταδεικνύει το γεγονός ότι οι νέοι, έχουν μηδαμινή συμμετοχή στα στάδια αυτά, ακόμα και αν οι πολιτικές που διαμορφώνονται επηρεάζουν σοβαρά το μέλλον τους. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο σύστημα που περιλαμβάνει διάφορα θεσμικά όργανα, διαδικασίες και φορείς.

- Εμπλεκόμενα θεσμικά όργανα

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Ενεργεί ως εκτελεστικός κλάδος και προτείνει νομοθεσία, εφαρμόζει αποφάσεις και τηρεί τις συνθήκες της ΕΕ.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Εκπροσωπεί τους πολίτες της ΕΕ και συμμετέχει στη νομοθετική διαδικασία.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδει νομοθεσία.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: Αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των χωρών μελών της ΕΕ και παρέχει γενική πολιτική κατεύθυνση και προτεραιότητες.

- Νομοθετική διαδικασία

Στάδιο πρότασης: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει νομοθετικές προτάσεις και τις υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Συναπόφαση ή συνήθης νομοθετική διαδικασία: Οι περισσότερες αποφάσεις ακολουθούν αυτή τη διαδικασία, όπου το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μοιράζονται τις εξουσίες λήψης αποφάσεων.

Πρώτη ανάγνωση: Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξετάζουν την πρόταση και προτείνουν τροποποιήσεις.

Επιτροπή συνδιαλλαγής: Εάν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαφωνούν σχετικά με τις τροπολογίες, συγκροτείται επιτροπή για την επίτευξη συμβιβασμού.

Δεύτερη ανάγνωση: Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εγκρίνουν το συμβιβαστικό κείμενο.

Διαδικασία διαβούλευσης: Για συγκεκριμένους τομείς πολιτικής, όπου το Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί, αλλά το Συμβούλιο έχει την τελική εξουσία λήψης αποφάσεων.

Διαδικασία συναίνεσης: Σε τομείς που απαιτούν τη συγκατάθεση του Κοινοβουλίου, αλλά όπου το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα.

Ειδικές νομοθετικές διαδικασίες: Χρησιμοποιούνται σε ορισμένους τομείς πολιτικής (π.χ. φορολογία, εξωτερική πολιτική) όπου εφαρμόζονται ειδικές διαδικασίες.

- Λήψη αποφάσεων

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Οι αποφάσεις λαμβάνονται από υπουργούς από κάθε κράτος μέλος, οι οποίοι εκπροσωπούν τις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους. Διαφορετικές συνθέσεις (π.χ. γεωργία, περιβάλλον, εξωτερικές υποθέσεις) ασχολούνται με συγκεκριμένους τομείς πολιτικής.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Εκλεγμένοι εκπρόσωποι από τα κράτη μέλη συμμετέχουν σε συζητήσεις, ψηφίζουν για τη νομοθεσία και ελέγχουν το έργο της Επιτροπής.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Προτείνει νομοθεσία, διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις συνθήκες και εφαρμόζει τις αποφάσεις. Οι Επίτροποι προϊστανται συγκεκριμένων υπηρεσιών (Γενικές Διευθύνσεις) που είναι υπεύθυνες για τομείς πολιτικής (ενέργεια, περιβάλλον, γεωργία κλπ).

Συνολικά, η διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ περιλαμβάνει μια ισορροπία δυνάμεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη (Συμβούλιο) και τους πολίτες της ΕΕ (Κοινοβούλιο), με την Επιτροπή να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην πρόταση νομοθεσίας και στη διασφάλιση της εφαρμογής της. Η διαδικασία προσπαθεί να προασπίσει τις δημοκρατικές αρχές, ενώ παράλληλα προσαρμόζει τα διαφορετικά εθνικά συμφέροντα σε ένα πλαίσιο κοινών πολιτικών και στόχων.

Σημαντικό ζήτημα για τη διαμόρφωση της περιβαλλοντικής πολιτικής και τη διασφάλιση του δικαιώματος σε ένα υγιές και βιώσιμο περιβάλλον, των μελλοντικών γενεών, είναι οι τρόποι με τους οποίους οι νέοι θα μπορούσαν να έχουν πιο ενεργό ρόλο σε αυτή.

Λέξεις - Κλειδιά

Κλιματική αλλαγή, βιώσιμη ανάπτυξη, συμπερίληψη, συμμετοχή, ενδυνάμωση νέων, περιβαλλοντική πολιτική, Ευρωπαϊκή Ένωση, δικαίωμα σε ένα υγιές και βιώσιμο περιβάλλον, δικαίωμα στην υγεία, εθνική περιβαλλοντική πολιτική.

Ερωτήματα

- Ποιος είναι ο κύριος λόγος που οι νέοι σήμερα, δεν συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την περιβαλλοντική πολιτική;
- Τι θα μπορούσε να γίνει για να ενισχύσει τη θέση και τη γνώση των νέων ώστε να είναι σε θέση να λάβουν μέρος στη διαδικασία αυτή;
- Τι χαρακτηριστικά έχουν να φέρουν οι νέοι στη διαδικασία διαμόρφωση της περιβαλλοντικής πολιτικής;
- Με ποιους τρόπους θα μπορούσαν να εκπροσωπούνται οι νέοι στις εσωτερικές διαδικασίες των Κρατών Μελών αλλά και της Ε.Ε. γενικά σε ό,τι αφορά τον σχεδιασμό των εν λόγω πολιτικών;

Υλικό έρευνας

Σχετικά με κάποιους ορισμούς:

- <https://unfccc.int/resource/ccsites/zimbab/conven/text/art01.htm>
- https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2023/08/what-is-sustainable-development/?gclid=Cj0KCQiA6ναqBhCbARIsACF9M6nQ9doiQPVop6ruz55UKyLdinTBzgfwtzS8wEjWU2UJfZ0plarfYL4aAjWzEALw_wcB

Σχετικά με το status της κλιματικής αλλαγής σήμερα:

- https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf
- <https://www.climateneutralgroup.com/en/news/five-future-scenarios-ar6-ipcc/>
- <https://ourworldindata.org/explorers/ipcc-scenarios>

Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ:

- <https://sdgs.un.org/goals>
- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>

Πληροφορίες πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα και πως χωρίζονται:

- <https://www.coe.int/en/web/compass/the-evolution-of-human-rights>

Οι πολιτικές της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής:

- https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el
- <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/green-deal/>

- <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>
- https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-climate-law_en
- <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-climate-law.html>
- https://climate.ec.europa.eu/index_en (γενικά για σχετικές δράσεις της ΕΕ)

Νέοι και περιβάλλον:

- https://climate.ec.europa.eu/citizens/youth-climate_en
- https://youth.europa.eu/get-involved/sustainable-development/calling-climate-action-throughout-europe_en
- https://climate.ec.europa.eu/system/files/2018-11/initiative_6_youth_en.pdf
- https://climate-pact.europa.eu/about_en

Νέοι και ΕΕ γενικά:

- https://youth.europa.eu/strategy_en

Νέοι και περιβάλλον σε παγκόσμιο επίπεδο (ενδεικτικά):

- <https://www.un.org/esa/socdev/documents/youth/fact-sheets/youth-climatechange.pdf>
- <https://www.un.org/en/climatechange/youth-in-action/youth-advisory-group>
- https://unfccc.int/topics/education-youth/youth/youth-in-conferences/young-and-future-generations-day-at-cops?gclid=Cj0KCQiA6vaqBhCbARIsACF9M6kVNF8tiSSNtE7ITgBzV83eoQhZY_Sv240SITbyrHN5KZxxkGNSfj8aAnRBEALw_wcB

Πρωτοβουλίες νέων που έχουν ξεκινήσει με σκοπό την ενδυνάμωση της θέσης τους στη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος (επίσης ενδεικτικά):

- <https://youthforeurope.eu/about-youth-for-europe/>
- <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/187309883/Youth+Knowledge+Book+-+call+for+abstracts.pdf/171d87a7-a6b4-a23c-ce89-7b8354b0af73?t=1684835474934>
- <https://youthenergy.eu/eyef/>
- <https://youthenergy.eu/wp-content/uploads/2022/12/Role-Youth-European-Energy-Transition-Position-paper.pdf>

Για τη διαδικασία του policy making στην ΕΕ

- https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/how-eu-policy-decided_en

- <https://eu-careers.europa.eu/en/equal-opportunities/diversity-inclusion-eu-institutions-and-bodies>

Και τέλος, μια πολύ ενδιαφέρουσα νομική υπόθεση που ξεκίνησε πρόσφατα και σίγουρα αξίζει να μελετηθεί:

- <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/youth-vs-europe-unprecedented-climate-trial-unfolds-at-rights-court/>
- <https://www.euronews.com/my-europe/2023/09/27/court-case-over-climate-inaction-against-32-countries-opens-at-the-european-court-of-human>

EMPL Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

Τα τελευταία χρόνια, παρά τις εξελίξεις και προόδους σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας το φαινόμενο της παιδικής εργασίας, εξακολουθεί να εμφανίζει ανησυχητικά υψηλά ποσοστά και να υπόκειται στις προτεραιότητες της Ευρώπης και των αρμόδιων φορέων. Με ποιους τρόπους θα επιτευχθεί ο ουσιαστικός έλεγχος και η αντιμετώπιση της συγκεκριμένης κατάστασης, ώστε να διασφαλιστούν τα δικαιώματα του παιδιού και να αποφευχθούν δυσμενέστερες εξελίξεις;

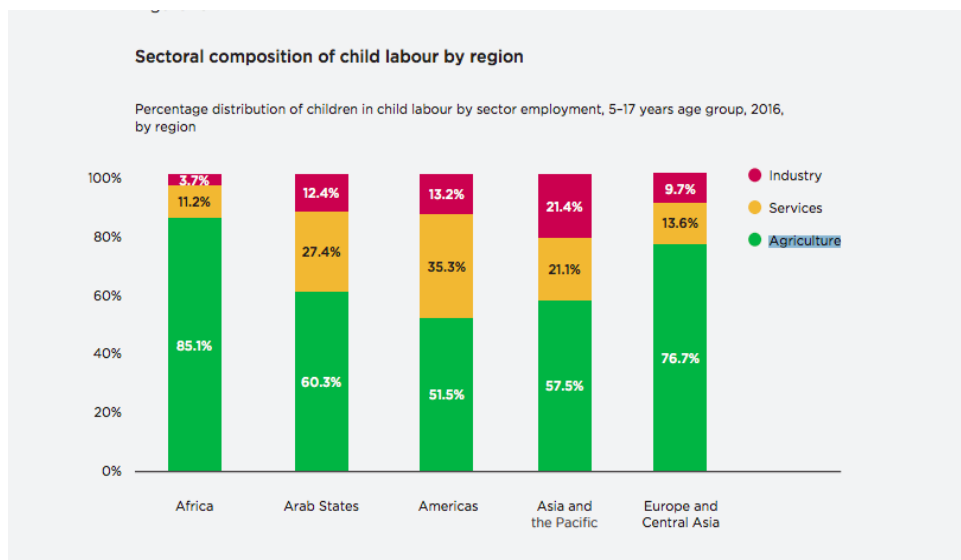
Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Κατά τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO), η παιδική εργασία αναφέρεται στην εργασία που στερεί από παιδιά (κάθε άτομο κάτω των 18 ετών) την παιδική τους ηλικία, τις δυνατότητές τους και την αξιοπρέπειά τους. Αυτό είναι επιβλαβές για τη σωματική και πνευματική τους ανάπτυξη. Αναφέρεται σε εργασία η οποία είναι διανοητικά ή ηθικά επικίνδυνη και ζημιογόνα για τα παιδιά.

Τα παιδιά αποτελούν ανθρώπινα πρόσωπα, φέρουν δηλαδή δικαιώματα που αρμόζουν στην αξία τους ως τέτοια. Ακόμη και αν δεν βρίσκονται - ακόμη - σε θέση να θέτουν και να επιδιώκουν σκοπούς με έναν υπεύθυνο τρόπο, ο σεβασμός του προσώπου τους εδώ πέρα συναρτάται με την επιπρόσθετη έννοια: να διαμορφώνονται εκείνες οι συνθήκες, κάτω από τις οποίες τα παιδιά θα μπορέσουν να αναπτύξουν τις (φυσικές, διανοητικές, ηθικές και αισθητικές) ικανότητες τους - στην κλίμακα που να τους επιτρέπει να γίνουν πρόσωπα, ικανά για αυτόνομη κρίση και ανεξάρτητη ζωή.

Ο ΟΗΕ ανακήρυξε το 2021 Διεθνές Έτος για την Εξάλειψη της Παιδικής Εργασίας. Το Διεθνές Έτος θα δώσει την ευκαιρία να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που δημιουργεί ο COVID-19 και να επιταχύνει την πρόοδο προς τον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης 8.7 για τον τερματισμό της παιδικής εργασίας σε όλες τις μορφές της έως το 2025.

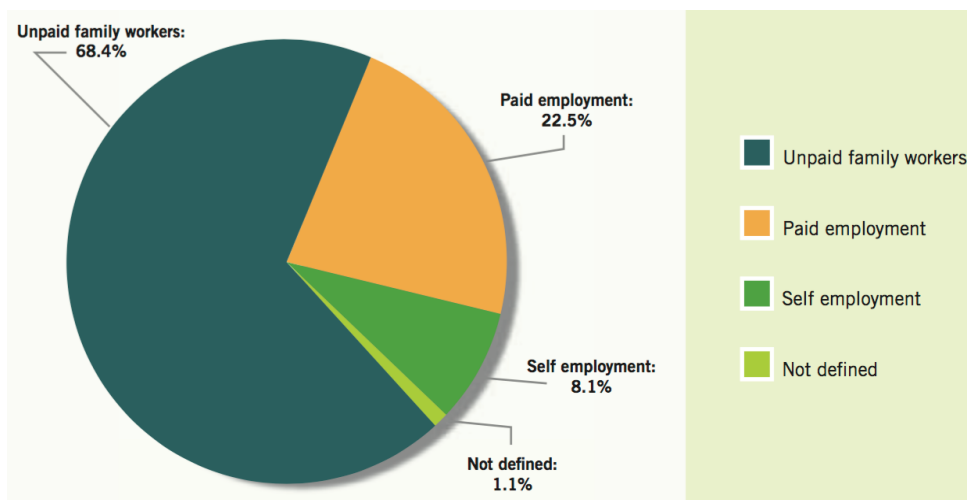
Με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά σε κράτη της Ευρώπης, είναι αντιληπτό ότι η παιδική εργασία πρόκειται για ένα θέμα που χρήζει άμεσης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης. Πιο συγκεκριμένα, σε παγκόσμια κλίμακα απασχολούνται 218 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας 5 έως 17 ετών. Από αυτά, 153 εκατομμύρια είναι θύματα της παιδικής εργασίας και σχεδόν τα μισά από αυτά, περίπου 73 εκατομμύρια, εργάζονται σε επικίνδυνη παιδική εργασία.

Ειδικότερα, η UNICEF αναφέρει:

- Παιδιά ηλικίας 5 έως 11 ετών: τουλάχιστον 1 ώρα αμειβόμενης εργασίας ή 21 ώρες μη αμειβόμενης οικιακής εργασίας, ανά εβδομάδα.
- Παιδιά ηλικίας 12 έως 14 ετών: τουλάχιστον 14 ώρες αμειβόμενης εργασίας ή 21 ώρες μη αμειβόμενης οικιακής εργασίας, ανά εβδομάδα.
- Παιδιά ηλικίας 15 έως 17 ετών: τουλάχιστον 43 ώρες αμειβόμενης εργασίας ή μη αμειβόμενης οικιακής εργασίας, ανά εβδομάδα.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Σύμφωνα με τα επίσημα, πανελλαδικά στατιστικά στοιχεία που δημοσίευσε «Το Χαμόγελο του Παιδιού», το έτος 2020 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 1 123 αναφορές κακοποίησης παιδιών, εκ των οποίων μόλις οι 85 ήταν επώνυμες και οι 1038 ήταν ανώνυμες, ενώ ο συνολικός αριθμός των παιδιών τα οποία αφορούσαν οι αναφορές ανέρχεται σε 2009. Οι καταγγελλόμενες μορφές κακοποίησης ποικίλουν, με κυριότερες και σοβαρότερες την παραμέληση/εγκατάλειψη (την οποία αντιμετώπισαν μόλις 1026 παιδιά), τη σωματική κακοποίηση (την οποία έχουν υποστεί 814 παιδιά κατά το προηγούμενο έτος και την ψυχολογική/συναισθηματική κακοποίηση (την οποία υπέστησαν 102 παιδιά

Σχετικά με τις διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, τα αγόρια φαίνεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από τα κορίτσια όσον αφορά στην παιδική εργασία. Υπάρχουν 23 εκατομμύρια περισσότερα αγόρια στην παιδική εργασία και 17 εκατομμύρια περισσότερα αγόρια στην επικίνδυνη παιδική εργασία. Το χάσμα ανάμεσα στα δύο φύλα μεγαλώνει όσο μεγαλώνει και η ηλικία. Η διαφορά είναι μικρότερη από μία εκατοστιαία μονάδα για τα παιδιά ηλικίας έως 11 ετών και αυξάνεται σε τρεις ποσοστιαίες μονάδες στις ηλικίες 12 έως 14 ετών και σε πέντε ποσοστιαίες μονάδες στις ηλικίες 15-17 ετών. Είναι όμως πιθανό τα στοιχεία αυτά να υποτιμούν την εργασία των κοριτσιών σε σχέση με εκείνη των αγοριών. Όπως έχει επισημανθεί σε προηγούμενες παγκόσμιες αναφορές, δεν συνυπολογίζεται η παρουσία των κοριτσιών σε αόρατες θέσεις εργασίας όπως η εσωτερική οικιακή εργασία. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η παιδική εργασία των κοριτσιών μειώθηκε κατά το ήμισυ σε σχέση με εκείνη των αγοριών κατά την περίοδο 2012-2016, κάτι που σημαίνει ότι έχει περιοριστεί το χάσμα των φύλων.

Τα κορίτσια είναι πολύ πιθανότερο από ότι τα αγόρια να είναι υπεύθυνα για οικιακές εργασίες οι οποίες δεν λαμβάνονται στις εκτιμήσεις για την παιδική εργασία. Τα κορίτσια αντιπροσωπεύουν τα 2/3 από τα 54 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας 5 έως 14 ετών που απασχολούνται σε οικιακές εργασίες για τουλάχιστον 21 ώρες την εβδομάδα, ένα όριο που υποδηλώνει ότι αυτές οι οικιακές εργασίες αρχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά την ικανότητα των παιδιών να παρακολουθήσουν το σχολείο και να επωφεληθούν από αυτό. Τα κορίτσια αντιπροσωπεύουν ένα παρόμοιο μερίδιο από τα 29 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας 5 έως 14 ετών τα οποία εργάζονται για πάνω από 28 ώρες την εβδομάδα και παρόμοιο ποσοστό καταλαμβάνουν ανάμεσα στα περίπου 7 εκατομμύρια παιδιά που απασχολούνται σε εργασίες για πάνω από 43 ώρες την εβδομάδα.

Σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχουν ορισμένοι φορείς, με συγκεκριμένες αρμοδιότητες που λαμβάνουν μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση του δικαιώματος του παιδιού στην προστασία από κάθε μορφή εργασιακής εκμετάλλευσης και βίας γενικότερα. Θεμελιώδες όργανο αποτελεί η Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ένα όργανο συγκροτούμενο από 18 ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που προβλέπεται από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Ηνωμένα Έθνη, 1989) με σκοπό να επιβλέπει την εφαρμογή των διατάξεών της από τα κράτη-μέλη.

Όσον αφορά στις σχετικές διεθνείς συνθήκες που υφίστανται, η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1989, για να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα παιδιά, μετατρέποντάς τα από παθητικούς αποδέκτες φιλανθρωπίας σε ανθρώπινα όντα με ένα ξεχωριστό σύνολο δικαιωμάτων. Η Σύμβαση

αναγνωρίζει ότι η παιδική ηλικία είναι μια ευάλωτη στιγμή και ότι τα παιδιά χρειάζονται ειδική φροντίδα και προστασία. Είναι το πρώτο παγκόσμιο σύνολο νομικά δεσμευτικών δικαιωμάτων που ισχύουν για όλα τα παιδιά. Έχει επικυρωθεί από κάθε χώρα της γης, με εξαίρεση τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθιστώντας την ως την πιο ευρέως επικυρωμένη συμφωνία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην παγκόσμια ιστορία. Μέσω των 54 άρθρων της, η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού θέτει τα πρότυπα για την ευημερία των παιδιών σε κάθε στάδιο της ανάπτυξής τους. Ισχύει για όλα τα παιδιά κάτω των 18 ετών (ο ορισμός του παιδιού), ανεξαρτήτως φύλου, προέλευσης, θρησκείας, αναπηρίας.

Η Σύμβαση καθοδηγείται από τέσσερις θεμελιώδεις αρχές που ισχύουν για κάθε παιδί:

- Όχι στις Διακρίσεις (άρθρο 2).
- Το καλύτερο συμφέρον του παιδιού (άρθρο 3).
- Επιβίωση, ανάπτυξη και προστασία (άρθρο 6).
- Ελευθερία γνώμης και συμμετοχή (άρθρο 12).

Με λίγα λόγια, η εν λόγω σύμβαση κάνει, μεταξύ άλλων, λόγο για το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται «από την οικονομική εκμετάλλευση και την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του». Καλεί συναφώς τα κράτη να ορίσουν ένα κατώτατο όριο ηλικίας για επιτρεπτή επαγγελματική απασχόληση, μαζί με πρόσφορες ρυθμίσεις για τα ωράρια και τις συνθήκες αυτής.

Στη συνέχεια, αξίζει να αναφερθεί και η Σύμβαση (No. 182) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1999, η οποία απαγορεύει μια σειρά από δραστηριότητες ως «χειρίστες μορφές παιδικής εργασίας», περιλαμβανομένων εδώ ευνόητα των περιπτώσεων εξαναγκαστικής εργασίας ή σεξουαλικής εκμετάλλευσης, αλλά επίσης κι εργασιών οι οποίες λόγω της φύσης ή των συνθηκών τέλεσής τους είναι εν δυνάμει βλαπτικές για τα παιδιά.

Εξίσου νευραλγικής σημασίας είναι και το Άρθρο 32 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, το οποίο απαγορεύει ρητά την εργασία των παιδιών, θέτει ορισμένες προϋποθέσεις σχετικά με το ελάχιστο επιτρεπτό όριο έναρξης της νόμιμης παιδικής εργασίας και γενικότερα προστατεύει την ψυχοσωματική υγεία, εκπαίδευση και ανάπτυξη των παιδιών αλλά και των νέων από επιπτώσεις που απορρέουν από δυσχερείς και παράνομες εργασιακές συνθήκες.

Η προστασία των παιδιών και η προώθηση των δικαιωμάτων τους αποτελεί πρωταρχικό στόχο για την ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ΕΕ έχει συμφωνήσει σε μια Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα παιδιά, η οποία θέλει να διασφαλίσει ότι όλα τα παιδιά στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που μαστίζονται από τη φτώχεια, έχουν πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και στην εκπαίδευση. Κάθε Ευρωπαϊκή χώρα έχει ορίσει τον συντονιστή της εγγύησης για τα παιδιά, υπεύθυνο για την παρουσίαση των εθνικών σχεδίων δράσης της έως το 2030.

Τον Οκτώβριο του 2023, οι ευρωβουλευτές υιοθέτησαν τη θέση τους σχετικά με προϊόντα που

είναι αποτέλεσμα καταναγκαστικής εργασίας και την επακόλουθη απαγόρευσή τους από την Ευρωπαϊκή αγορά.

Λέξεις - Κλειδιά

Παιδική Εργασία, Δικαιώματά του παιδιού, εκμετάλλευση, προστασία, εξαναγκαστική εργασία

Ερωτήματα

- Με ποιους τρόπους θα μπορούσε να επιτευχθεί ο αποτελεσματικότερος έλεγχος για την αποτροπή φαινομένων παράνομης παιδικής εργασίας;
- Ποιοι αρμόδιοι φορείς πρέπει να δραστηριοποιηθούν και με ποιο τρόπο προκειμένου να εξαλειφθεί το φαινόμενο της παιδικής εργασίας;
- Τι ρόλο μπορούν να επιτελέσουν οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και οι αντίστοιχες κοινωνικές υπηρεσίες στο εν λόγω θέμα;
- Ποιος ο ρόλος της εκπαίδευσης στην προληπτική προσέγγιση και εκ των προτέρων αποφυγή εμφάνισης κρουσμάτων παιδικής εργασίας;

Υλικό έρευνας

- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ:
<http://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/32-apagoreysi-tis-ergasias-ton-paidion-kai-prostasia-ton-neon-stin-ergasia>
- Unicef - Child Labour:
[Child Labor Statistics - UNICEF DATA](#)
- International Labour Organization
[Definition](#)
- Το Χαμόγελο του Παιδιού - Πανελλαδικά Στατιστικά Στοιχεία 2020 Αναφορές Κακοποίησης Παιδιών
[Πανελλαδικά Στατιστικά Στοιχεία 2020 Αναφορές Κακοποίησης Παιδιών](#)
- Unicef - Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
[Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού | UNICEF Ελλάδα](#)
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
<https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bcbf83a2>
- Επικαιρότητα - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
[Δικαιώματα του παιδιού: τι κάνει η ΕΕ για την προστασία των παιδιών; | Επικαιρότητα | Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#)
- Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού
[Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#)

- European Commission

https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/stories/eradicate-child-labour-we-must-focus-our-attention-agriculture_e

Η εκτεταμένη χρήση ηλεκτρικών συσκευών, η μετακίνηση με αυτοκίνητο, η αξιοποίηση εκτάσεων γης για την παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας τι αποτύπωμα αφήνουν στον πλανήτη; Πώς μπορούμε να ελέγξουμε το ενεργειακό μας αποτύπωμα σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, ώστε και να καλύπτονται οι ανάγκες των πολιτών και να εξασφαλιστεί η ισορροπία στο οικοσύστημα;

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η προστασία του περιβάλλοντος και η μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος αποτελούσε ανέκαθεν έναν από τους θεμέλιους και βασικούς πυλώνες δράσης και λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την προστασία του περιβάλλοντος, ζωτικής σημασίας κρίνεται η εξασφάλιση της απαραίτητης ισορροπίας του οικοσυστήματος. Ο ανθρώπινος παρεμβατισμός στο περιβάλλον, όπως αυτός προκύπτει μέσω της εκτεταμένης χρήσης ηλεκτρικών συσκευών, της μετακίνησης με αυτοκίνητο, της αξιοποίησης εκτάσεων γης για την παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας επιφέρει σημαντική επίδραση στον πλανήτη, συμβάλλοντας στην αύξηση του οικολογικού αποτυπώματος. Το οικολογικό αποτύπωμα αντιπροσωπεύει τον συνολικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο μιας δραστηριότητας ή μιας κοινωνίας σε σχέση με την κατανάλωση φυσικών πόρων και την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου.

Η μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος, κρίνεται μείζονος σημασίας, ενώ για την επίτευξή της απαιτούνται συνειδητές επιλογές και συνεχείς προσπάθειες. Η ισορροπία μεταξύ της ικανοποίησης των αναγκών των πολιτών και της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί να επιτευχθεί με την υιοθέτηση βιώσιμων και φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών. Ποια μέτρα λοιπόν θα μπορούσαν να ληφθούν από μέρους της ΕΕ και να χαρακτηριστούν ως φιλικά προς το περιβάλλον; Ενδεικτικά, πρακτικές που θα μπορούσαν να συμβάλλουν καταλυτικά στη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος θα μπορούσαν να αναζητηθούν στην ενεργειακή απόδοση, τη μετακίνηση, την παραγωγή ενέργειας, την αειφορία στην κατανάλωση καθώς επίσης και στην εκπαίδευση.

Συνολικά, ο έλεγχος του ενεργειακού αποτυπώματος απαιτεί τόσο ατομικές όσο και συλλογικές προσπάθειες σε όλο το φάσμα και τα επίπεδα της κοινωνίας, με σκοπό τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης. Επομένως, η πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει η Επιτροπή μας είναι η ελαχιστοποίηση του ενεργειακού αποτυπώματος στον πλανήτη και η δημιουργία ενός βιώσιμου μέλλοντος, διασφαλίζοντας την ισορροπία του οικοσυστήματος και καλύπτοντας τις ανάγκες των πολιτών.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Όπως είναι γνωστό, η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και όλος ο πλανήτης βρίσκεται σε καθεστώς ενεργειακής κρίσης, ιδιαίτερα έπειτα από την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας το

2022. Είναι προφανές πως η ΕΕ έρχεται καθημερινά αντιμέτωπη με τις επιπτώσεις της ενεργειακής αυτής κρίσης.

Η αχαλίνωτη εξόρυξη ενεργειακών πόρων, η ανασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η εκτεταμένη χρήση άνθρακα καθώς και ο ανθρώπινος παρεμβατισμός αποτελούν ίσως τις σημαντικότερες αιτίες της κλιματικής αλλαγής και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, και οδηγούν στην προαναφερθείσα ενεργειακή κρίση. Για να αντιμετωπιστούν οι παραπάνω προκλήσεις η ΕΕ καλείται να μεταμορφωθεί σε μια σύγχρονη, αποδοτική στη χρήση πόρων και ανταγωνιστική οικονομία.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλείται να υιοθετήσει μια σειρά προτάσεων τόσο για να καταστήσει τις πολιτικές της ΕΕ σε θέματα κλίματος, ενέργειας και μεταφορών συμβατές με τον στόχο μείωσης των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου όσο και για να ελέγξει το ενεργειακό αποτύπωμα στον πλανήτη με στόχο να εξασφαλιστεί η ισορροπία στο οικοσύστημα.

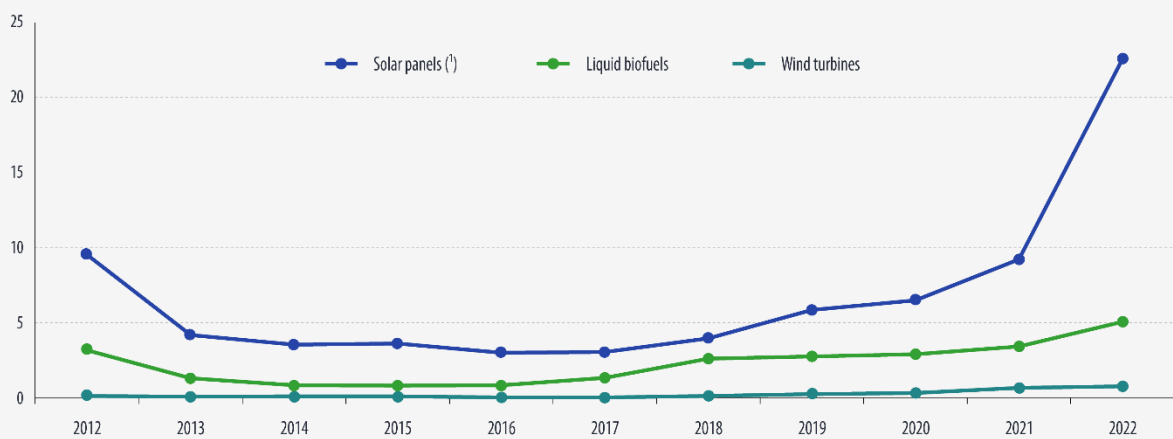
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Η καθαρή ενέργεια αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα του σχεδίου της Ε.Ε. για την οικολογική και ενεργειακή ισορροπία. Στην προσπάθεια για τον σκοπό αυτό, απαιτούνται προϊόντα πράσινης ενέργειας, όπως ανεμογεννήτριες, υγρά βιοκαύσιμα και ηλιακοί συλλέκτες/φωτοβολταϊκά. Η χρήση αυτών των προϊόντων ενέργειας μειώνει επίσης τις εξαρτήσεις από εισαγωγές ενέργειας.

Το 2022, η ΕΕ δαπάνησε 28,4 δισ. ευρώ για εισαγωγές προϊόντων πράσινης ενέργειας (συμπεριλαμβανομένων ανεμογεννητριών, φωτοβολταϊκών και υγρών βιοκαυσίμων) από χώρες εκτός της ΕΕ, περισσότερο από το διπλάσιο ποσό σε σχέση με το 2021 (13,3 δισ. ευρώ). Πιο συγκεκριμένα, και στρέφοντας την προσοχή σε συγκεκριμένα προϊόντα, η ΕΕ εισήγαγε προϊόντα ηλιακών συλλεκτών αξίας 22,6 δισ. ευρώ το 2022, αυξημένα κατά 145% σε σύγκριση με το 2021 (9,2 δισ. ευρώ). Καταγράφηκαν επίσης αυξήσεις στα υγρά βιοκαύσιμα, με εισαγωγές το 2022 που έφτασαν τα 5,1 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 49% σε σχέση με το 2021 (3,4 δισ. ευρώ). Τέλος, αυξήθηκαν επίσης οι εισαγωγές ανεμογεννητριών, που ανήλθαν σε 0,8 δισ. ευρώ το 2022, αυξημένες κατά 17% από τα 0,6 δισ. ευρώ του 2021. Σε σύγκριση με το 2012, οι εισαγωγές όλων των τριών προϊόντων πράσινης ενέργειας έχουν αυξηθεί. Οι εισαγωγές φωτοβολταϊκών έχουν αυξηθεί κατά 137%, οι εισαγωγές υγρών βιοκαυσίμων κατά 60%, και οι εισαγωγές ανεμογεννητριών κατά 504%.

Extra-EU imports of green energy products, 2012-2022

(billion €)

(1) 2012-2021 data estimated

eurostat

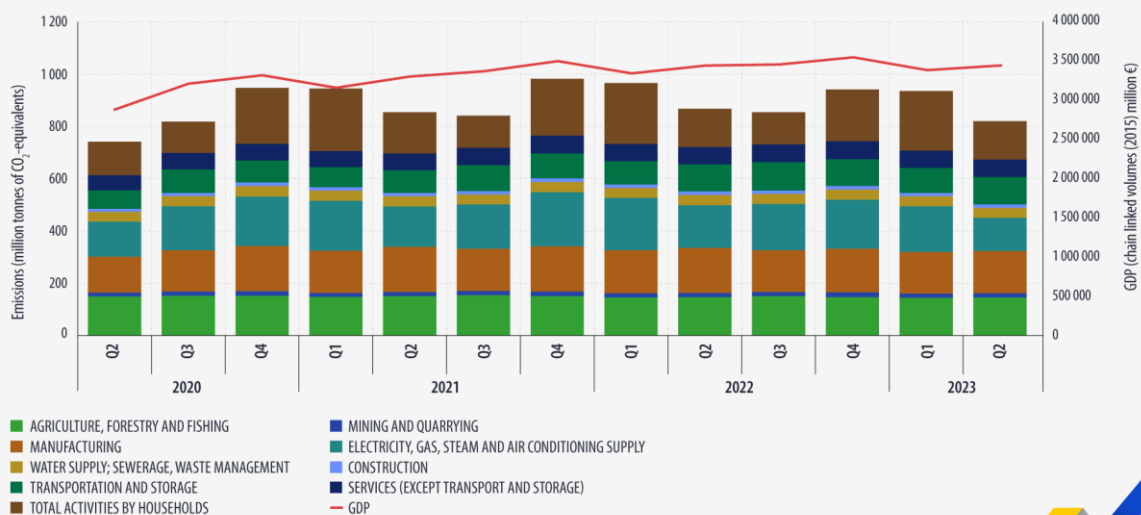
Διάγραμμα που απεικονίζει την εισαγωγή προϊόντων πράσινης ενέργειας τη δεκαετία 2012 - 2022.

Εκπομπές Αερίων

Προς αυτή την κατεύθυνση, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2023, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από την οικονομία της ΕΕ ανήλθαν σε 821 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου διοξειδίου του άνθρακα (CO₂-eq), με μείωση -5,3% σε σύγκριση με το ίδιο τρίμηνο του 2022 (867 εκατομμύρια τόνοι CO₂-eq).

Greenhouse gas emissions by the economy and GDP, EU, Q2 2020 - Q2 2023

(million tonnes of CO₂-equivalents, chain linked volumes (2015) million €)

eurostat

Διάγραμμα που απεικονίζει τις εκπομπές αερίων την τριετία 2020 - 2023.

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2023, οι οικονομικοί τομείς που ευθύνονταν για τις περισσότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ήταν η κατασκευαστική (23,5%), τα νοικοκυριά (17,9%), η

παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου (15,5%), η γεωργία (14,3%), ακολουθούμενα από τις μεταφορές και την αποθήκευση (12,8%).

Σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2022 οι εκπομπές μειώθηκαν σε 6 από τους 9 οικονομικούς τομείς. Η μεγαλύτερη μείωση καταγράφηκε στον τομέα της "παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου" (-22,0%). Ο κύριος τομέας στον οποίο οι εκπομπές αυξήθηκαν ήταν ο τομέας των "μεταφορών και αποθήκευσης" (+1,7%).

Μετακίνηση με Αυτοκίνητο

Το αυτοκίνητο είναι και θα συνεχίσει να είναι το κυρίαρχο μέσο μεταφοράς σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. ειδικά σε σύγκριση με το τρένο, το λεωφορείο, το πούλμαν, το αεροπλάνο ή το πλοίο. Το 2021 οι μετακινήσεις με αυτοκίνητο αντιστοιχούν σε 79,7% σε όλη την ΕΕ, σε σύγκριση με το 7,3% για αεροπλάνα, το 7,1% για λεωφορεία, πούλμαν ή τρόλεϊ, το 5,6% για τρένα και το 0,3% για θαλάσσια πλοία. Μάλιστα, το 2021 ο μέσος όρος του αριθμού επιβατικών αυτοκινήτων ανά κάτοικο στην ΕΕ αυξήθηκε από 0,53 σε 0,57.

Παρά τις ολοένα μεγαλύτερες πωλήσεις ηλεκτρικών οχημάτων, τα περισσότερα αυτοκίνητα στους ευρωπαϊκούς δρόμους το 2022 είχαν κινητήρα βενζίνης (38,5%) ή ντίζελ - πετρελαίου (17,3%), συμβάλλοντας σημαντικά στις υψηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα της ηπείρου. Στη διάρκεια της ζωής του, ένα μεσαίου μεγέθους οικογενειακό αυτοκίνητο που κινείται με ορυκτά καύσιμα παράγει περίπου 24 τόνους διοξειδίου του άνθρακα. Όσο μεγαλύτερο το όχημα, τόσο μεγαλύτερες οι εκπομπές.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιχειρεί να αποσύρει τα αυτοκίνητα που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα. Ο στόχος, όπως αυτός αποτυπώθηκε στο πλαίσιο της «Πράσινης Συμφωνίας», είναι η κλιματική ουδετερότητα, δηλαδή η αντικατάσταση όλων των οχημάτων με ηλεκτροκίνητα μέχρι το 2050. Μέχρι τότε, προβλέπεται ότι το 70% των αυτοκινήτων παγκοσμίως θα είναι ηλεκτρικά, ενώ θα είναι διαθέσιμοι τουλάχιστον 16 εκατομμύρια σταθμοί γρήγορης και εύκολης φόρτισης.

Ο στόχος αυτός κατέστη νομικά δεσμευτικός όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε συνεργασία με το Συμβούλιο υιοθέτησαν τον Νόμο για το Κλίμα το 2021.

Όπως λοιπόν γίνεται αντιληπτό, η ΕΕ καλείται να αναζητήσει τρόπους με τους οποίους θα καταστεί εφικτός ο έλεγχος του ενεργειακού αποτυπώματος στον πλανήτη χωρίς να παραγκωνιστούν οι ανάγκες των πολιτών.

Ενδεικτικά, πρακτικές που θα μπορούσαν να συμβάλλουν καταλυτικά στη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος θα μπορούσαν να αναζητηθούν στην ενεργειακή απόδοση, τη μετακίνηση, την παραγωγή ενέργειας, την αειφορία στην κατανάλωση καθώς επίσης και στην εκπαίδευση.

1. Ενεργειακή Απόδοση:

- Χρησιμοποίηση ενεργειακά αποδοτικών συσκευών και λαμπτήρων.
- Αναβάθμιση (όπου είναι δυνατόν) της μόνωσης στους χώρους διαβίωσης με στόχο τη μείωση της ανάγκης για θέρμανση ή ψύξη.

2. Μετακίνηση:

- Πρόκριση και προτίμηση χρήσης δημόσιων μεταφορών, ποδηλάτων ή και ηλεκτρικών πατινιών.
- Μετακίνηση με ηλεκτρικό ή υβριδικό αυτοκίνητο.

3. Παραγωγή Ενέργειας:

- Εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών ή άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα σπίτια των πολιτών.
- Συμμετοχή σε προγράμματα πράσινης ενέργειας που προωθούν τη χρήση ανανεώσιμων πηγών.

4. Αειφορία στην Κατανάλωση:

- Περιορισμός της χρήσης πλαστικών και αποφυγή των προϊόντων με περιττή συσκευασία.
- Επιλογή τοπικών προϊόντων και τροφίμων.

5. Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση:

- Ενημέρωση για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων των πολιτών.
- Εκπαίδευση γύρω από τις βέλτιστες πρακτικές.

Λέξεις - Κλειδιά

Ενέργεια, ενεργειακή απόδοση, ενεργειακό αποτύπωμα, πράσινη ενέργεια, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εκπομπές αερίων, συλλογή ενέργειας, φωτοβολταϊκά/ηλιακοί συλλέκτες, ανεμογεννήτριες, βιοκαύσιμα, οικοσύστημα, ισορροπία, περιβάλλον, Πράσινη Συμφωνία, διοξείδιο του άνθρακα, αειφορία στην κατανάλωση, παρεμβατισμός, μετακίνηση, αυτοκίνητο, εκπομπές άνθρακα, αγορά ενέργειας, φυσικό αέριο, πετρέλαιο, ενεργειακή ασφάλεια, ενεργειακή ανάγκη.

Ερωτήματα

- Πώς μπορούμε να ελέγξουμε το ενεργειακό μας αποτύπωμα σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, ώστε και να καλύπτονται οι ανάγκες των πολιτών και να εξασφαλιστεί η ισορροπία στο οικοσύστημα;
- Ποιοι είναι κίνδυνοι που ελλοχεύουν για τον άνθρωπο και το περιβάλλον από τις εκπομπές αερίων;
- Πώς θα μπορούσαν να περιοριστούν οι εκπομπές αερίων στην ατμόσφαιρα και συγκεκριμένα του διοξειδίου του άνθρακα;
- Ποιες ενέργειες μπορούν να ακολουθήσουν οι πολίτες της Ε.Ε. για να μειώσουν το ενεργειακό τους αποτύπωμα;
- Ποια μέτρα μπορούν να λάβουν οι κυβερνήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος;
- Ποιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος;

Υλικό έρευνας

- <https://www.europarl.europa.eu/news/el>
- <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>
- https://commission.europa.eu/index_en
- <https://europeanenergy.com/>
- <https://www.iea.org/regions/europe>
- <https://www.eea.europa.eu/en>

FEMM Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

Τα τελευταία χρόνια η βία κατά των γυναικών υφίσταται και στον ψηφιακό κόσμο και έχει λάβει διάφορες μορφές. Η διαδικτυακή παρενόχληση, η παράνομη χρήση ψηφιακού φωτογραφικού υλικού, ο διαδικτυακός εκφοβισμός, αποτελούν κάποιες από αυτές τις σύγχρονες μορφές βίας σε βάρος του γυναικείου φύλου. Ποιες δράσεις προτείνετε για τη σωστή ενημέρωση των πολιτών και ιδίως των γυναικών για το συγκεκριμένο πρόβλημα και ποιους τρόπους για την καταπολέμησή του;

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας μεταξύ των φύλων αποτελεί εδώ και πολλές δεκαετίες κύριο μέλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, παρά τις πολυάριθμες προσπάθειες και τα αντίστοιχα νομοθετήματα, όχι μόνο δεν έχει καλυφθεί το χάσμα ανάμεσα στα φύλα αλλά, αντιθέτως, έχει εξαπλωθεί και σε νέους τομείς. Ένας από αυτούς είναι το διαδίκτυο, όπου τα τελευταία χρόνια αποτελεί χώρο εκδήλωσης σεξιστικών -ενίοτε βίαιων- συμπεριφορών. Στόχος της Επιτροπής μας είναι να εντοπίσει όλες τις πτυχές της καταπάτησης των γυναικείων δικαιωμάτων στον κυβερνοχώρο και να υιοθετήσει ρεαλιστικές και καινοτόμες μεθόδους αντιμετώπισης του οξύτερου αυτού προβλήματος, που θίγει τις γυναίκες αλλά και την κοινωνία στο σύνολό της.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για την πληρέστερη κατανόηση του θέματος και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή του, κρίνεται απαραίτητο να οριστούν ορισμένες βασικές έννοιες.

Ισότητα των φύλων: πρόκειται για την ίση πρόσβαση σε αγαθά, ευκαιρίες και δικαιώματα σε όλους τους τομείς, ανεξαρτήτως φύλου.

Φεμινισμός: είναι η πίστη για κοινωνική, οικονομική και πολιτική ισότητα των φύλων, που εκδηλώθηκε ιστορικά με τη μορφή κοινωνικού κινήματος για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των γυναικών. Παρόλο που ο φεμινισμός έχει αποκτήσει διάφορες εκφάνσεις ανά τα χρόνια,

σε καμία περίπτωση δεν σχετίζεται με την υπεροχή των γυναικών και τη στέρση δικαιωμάτων από τους άντρες. Η ουσία του φεμινισμού θεμελιώνεται στην ισότητα.

Διαδικτυακός Εκφοβισμός: παρενόχληση ατόμων με τη χρήση της τεχνολογίας. Περιλαμβάνει προσβλητικά σχόλια, απειλές, δυσφήμιση κ.ά.

Κυβερνοβία: οποιαδήποτε μορφή βίας ασκείται στον χώρο του διαδικτύου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η καταπάτηση των γυναικείων δικαιωμάτων, γενικότερα, στοιχειώνει την Ευρώπη παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε συγκεκριμένους τομείς. Σύμφωνα με την ετήσια έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 2020 διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Η βία στο διαδίκτυο είναι, δυστυχώς, εξίσου διαδεδομένη. Την ίδια χρονιά, εκτιμήθηκε ότι 1 στις δύο γυναίκες (!) έχει υποστεί κυβερνοβία, με κυριότερη μορφή τη σεξουαλική βία. Μάλιστα, γυναίκες που δραστηριοποιούνται στον δημόσιο βίο, όπως πολιτικοί, δημοσιογράφοι και υπερασπίστριες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ή γυναίκες που ανήκουν σε μειονοτικές κοινωνικές ομάδες, βρίσκονται συχνότερα στο στόχαστρο της διαδικτυακής παρενόχλησης. Η παρενόχληση αυτή λαμβάνει χώρα είτε ως μεμονωμένα περιστατικά είτε ως κινήματα. Στην πρώτη περίπτωση, άτομα τα οποία συνήθως ανήκουν στον στενό κύκλο των θυμάτων, ακόμα και οι ίδιοι οι σύντροφοι ή πρώην σύντροφοί τους, διαδίδουν προσβλητικές πληροφορίες ή κοινοποιούν χωρίς συγκατάθεση φωτογραφικό υλικό. Στη δεύτερη περίπτωση, βίαιες εξτρεμιστικές και τρομοκρατικές ομάδες υποκινούν τη βία κατά των γυναικών, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το λεγόμενο κίνημα των ίνσελ (ανδρών που ακούσια δεν έχουν ερωτικές σχέσεις με γυναίκες), που όχι μόνο υποκινεί τη βία κατά των γυναικών στο διαδίκτυο αλλά και την προωθεί ως ηρωική πράξη. Οι ήδη ανησυχητικές αυτές ενέργειες γίνονται ακόμα πιο απειλητικές αν αναλογιστεί κανείς ότι οι πράξεις αυτές δεν παραμένουν στον διαδικτυακό χώρο αλλά τις περισσότερες φορές επεκτείνονται και ενσαρκώνονται και στον φυσικό, αναλογικό κόσμο.

ΕΚΦΑΝΣΕΙΣ

Η καταπάτηση των γυναικείων δικαιωμάτων στο διαδίκτυο μπορεί να λάβει πολλές μορφές, κάθε μία από τις οποίες θα αναλυθεί παρακάτω.

Cyberstalking

Πρόκειται για ηλεκτρονική παρακολούθηση του θύματος, επιθετικά μηνύματα και απειλές, που μπορούν να πραγματοποιηθούν είτε με δημόσια σχόλια σε δημοσιεύσεις είτε με προσωπικό μήνυμα ορατό μόνο στο θύμα. Τα σχόλια αυτά συχνά έχουν σεξουαλική διάσταση, παίρνοντας τη μορφή απειλών για βιασμό ή άλλη μορφή σεξουαλικής παρενόχλησης.

Υποκίνηση σε Βία

Εκτός από τις απειλές σε προσωπικό επίπεδο, στην περίπτωση αυτή οι θύτες πηγαίνουν ένα βήμα παραπέρα, παρακινώντας και άλλους χρήστες να συμπεριφερθούν βίαια στο εκάστοτε θύμα, γεγονός που δίνει στην απειλή τρομακτικές και ανεξέλεγκτες διαστάσεις.

Παραπληροφόρηση - Δυσφήμιση

Μια άλλη μορφή παρενόχλησης είναι η διάδοση ψευδών πληροφοριών που πλήττουν την κοινωνική υπόσταση του θύματος. Και πάλι, η σεξουαλική διάσταση είναι ευρέως διαδεδομένη, με τη δημοσίευση προσβλητικών, αναληθών στοιχείων για την -ούτως ή αλλιώς ιδιωτική- σεξουαλική ζωή του θύματος.

Doxing

Πρόκειται για τη δημοσίευση προσωπικών πληροφοριών του θύματος στο διαδίκτυο, συνήθως σεξουαλικής φύσεως. Μοιάζει με την παραπληροφόρηση, η διαφορά τους όμως έγκειται στο γεγονός ότι στην περίπτωση του doxing οι πληροφορίες που δημοσιεύονται είναι αληθινές.

Sexualization - Slut-shaming

Οι όροι σχετίζονται με τη σεξουαλική αντικειμενοποίηση της γυναίκας και τη διαπόμπευση της ως πόρνης. Οι συμπεριφορές αυτές, εκτός από το ότι προσβάλλουν τα θύματα και διαιωνίζουν τα στερεότυπα, τρέφουν την κουλτούρα του βιασμού, υποστηρίζοντας ότι το θύμα φέρει ευθύνη για τη σεξουαλική παρενόχληση που υφίσταται, επειδή "προκαλεί".

Διακίνηση Υλικού Χωρίς Συναίνεση - Παράνομη Πορνογραφία - Revenge Porn

Η συγκεκριμένη μορφή είναι ίσως η πιο ψυχοφθόρα, αφού οι θύτες είναι κυρίως σύντροφοι ή πρώην σύντροφοι των θυμάτων, με πρόσβαση σε υλικό πολύ προσωπικών στιγμών (χωρίς αυτό να αποκλείει την πιθανότητα το υλικό να αποκτηθεί με ηλεκτρονική παρέισφρηση - hacking). Δεν είναι λίγα τα περιστατικά γυναικών που έχουν ανακαλύψει το πρόσωπό τους σε ιστοσελίδες πορνογραφικού περιεχομένου, συχνά αλλοιωμένο με προγράμματα επεξεργασίας, που παραποιούν την πραγματική εικόνα. Μια ειδική κατηγορία αυτής της μορφής του φαινομένου είναι το revenge porn, κατά το οποίο το υλικό δημοσιεύεται μετά από χωρισμό ή καβγά, σαν εκδίκηση.

Digital Voyeurism

Πρόκειται για την παράνομη χρήση καμερών ή άλλων ηλεκτρονικών μέσων, που αποτυπώνουν τις προσωπικές, ιδιωτικές στιγμές των γυναικών εν αγνοία τους. Το παράνομο αυτό υλικό προορίζεται είτε για ιδιωτική χρήση του θύτη είτε για διακίνησή.

Catfishing

Έτσι ονομάζεται η δημιουργία ψεύτικου προφίλ, ιδίως σε εφαρμογές γνωριμιών (dating apps), που επιδιώκει την παραπλάνηση του θύματος με απώτερο στόχο την κοινοποίηση πληροφοριών, φωτογραφιών και οικονομικών στοιχείων ή, σε πιο ακραίες περιπτώσεις, την απαγωγή, τον βιασμό και τον φόνο.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Όπως κάθε μορφή βίας, έτσι και η κυβερνοβία σπιγματίζει τη ζωή των θυμάτων, στερώντας τους βασικά δικαιώματα. Η ψυχολογική φθορά και το τραύμα είναι η βασικότερη επίπτωση, με τα αισθήματα του φόβου, της προδοσίας και της μοναξιάς να κατακλύζουν τα θύματα. Δεν είναι λίγες οι φορές που η συναισθηματική φόρτιση οδηγεί και σε επιδείνωση της σωματικής υγείας, είτε με αυτοάνοσα ψυχοσωματικά προβλήματα είτε με τάσεις αυτοτραυματισμού, που στο ύστατο στάδιο αγγίζουν μέχρι και την αυτοκτονία. Ακόμα και στις πιο ήπιες μορφές, όμως, τα θύματα απομονώνονται και αυτοεξορίζονται από τον διαδικτυακό κόσμο. Σύμφωνα με τη Διεθνή Αμνηστία, το 76% των γυναικών που υπέστη διαδικτυακή παρενόχληση περιορίσε ή διέκοψε εντελώς τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η κατάσταση αυτή θέτει εμπόδια στην ελευθερία έκφρασης και επιλογής των γυναικών, λειτουργώντας σαν φίμωτρο για τις γυναίκες και σαν ανίατη ασθένεια για τη δημοκρατία. Συγχρόνως, η ευαισθησία των πληροφοριών που συνοδεύουν αυτή τη μορφή παρενόχλησης, καθώς και η αδιαφορία ή η αδυναμία των αρμόδιων αρχών να δράσουν οδηγεί τα θύματα στην απόκρυψη των περιστατικών, δεικνύοντας το πρόβλημα και εντείνοντας το ψυχολογικό βάρος που κουβαλούν.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

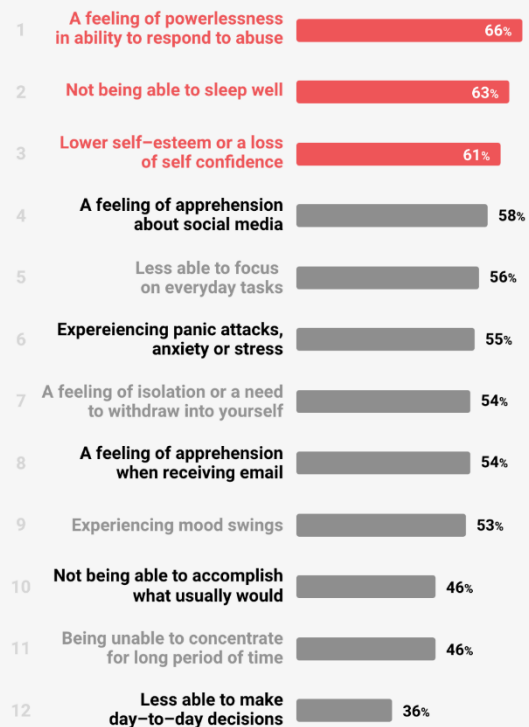
Παρά τη δυσοίωνη εικόνα που παρουσιάστηκε παραπάνω, η ΕΕ έχει λάβει σημαντικά μέτρα για την πάταξη της βίας κατά των γυναικών. Ενδεικτικά, στις 8 Μαρτίου του 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε νέα οδηγία για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Σχετικά με την κυβερνοβία, το 2020 προτάθηκε η ποινικοποίηση όλων των μορφών διαδικτυακής παρενόχλησης υπό την Οδηγία για της Διαδικτυακές Υπηρεσίες (Regulation on a Single Market for Digital Service), η οποία πρόκειται να αποκτήσει νομικά δεσμευτική ισχύ το 2024. Η ποινικοποίηση της πράξης, ωστόσο, δεν είναι αρκετή· για να επιτευχθεί ο στόχος της Ένωσης για μια ισότιμη Ευρώπη ως το 2025, καλούμαστε να προσεγγίσουμε το ζήτημα της διαδικτυακής έμφυλης βίας πολύπλευρα.

Η ουσιαστική αντιμετώπιση του φαινομένου επιβάλλει την ανάληψη δράσης σε δύο άξονες: αφενός τις απαραίτητες ενέργειες για την πρόληψη παραβατικών συμπεριφορών, αφετέρου τα βήματα που χρειάζεται να ακολουθηθούν αν κάποιο περιστατικό συμβεί, τα οποία αφορούν, εκτός από την ποινή του θύτη, και την παροχή υποστήριξης στο θύμα. Σε επίπεδο πρόληψης, βασικό εργαλείο θα πρέπει να αποτελέσει η εξάλειψη των

Psychological impact on the cyberbullied women

According to a 2017 survey, a significant number of female victims of cyberbullying end up dealing with a wide range of negative effects

Source: statista.com

firstsiteguide.com

στερεοτύπων που γεννούν προσβλητικές συμπεριφορές, καθώς και μια αναβίωση των ευρωπαϊκών ανθρωπιστικών ιδεωδών ευρύτερα. Επικουρικά θα λειτουργούσαν και εξειδικευμένοι κανόνες για τον τρόπο λειτουργίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, που δεν θα επιτρέπουν τη δημοσίευση παράνομου ή βίαιου υλικού. Ως προς την αντιμετώπιση, η ποινικοποίηση των παραβατικών συμπεριφορών συνοδευόμενη από ταχείες δικαστικές ενέργειες και αυστηρές ποινές θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτρεπτικά και παραδειγματικά για αντίστοιχες ενέργειες. Παράλληλα, η εξασφάλιση της ψυχολογικής και υλικής (περίθαλψη, οικονομική βοήθεια κλπ.) υποστήριξης είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάκαμψη των θυμάτων και την ομαλή επιστροφή τους στην καθημερινότητά τους. Στόχος μας, λοιπόν, είναι να συντάξουμε καινοτόμες, ρεαλιστικές και σαφείς προτάσεις προς τα κράτη-μέλη και τα όργανα της ΕΕ, προκειμένου να εξασφαλίσουμε την παραπάνω διπλή προσέγγιση του ζητήματος, που θα εξασφαλίσει τον περιορισμό -αν όχι την ολοκληρωτική εξάλειψη- του νοσηρού φαινομένου.

Λέξεις - Κλειδιά

δικαιώματα των γυναικών, διαδικτυακός εκφοβισμός, κυβερνοβία, σεξισμός revenge porn, διαδικτυακή παρενόχληση, cyberstalking, catfishing, digital voyeurism, slut-shaming, ισότητα των φύλων, Ευρωπαϊκή Ένωση, έμφυλη βία, στερεότυπα

Ερωτήματα

- Με ποιους τρόπους μπορεί να επιτευχθεί η εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων και η καλλιέργεια των ανθρωπιστικών αξιών, με σκοπό την αντιμετώπιση της παρενόχλησης των γυναικών στο διαδίκτυο;
- Ποιοι κανόνες λειτουργίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα εμποδίζουν τη διαδικτυακή παρενόχληση και πώς επηρεάζει η ανωνυμία στο διαδίκτυο την αντιμετώπιση του προβλήματος;
- Τι είδους ποινική διαδικασία (προσφυγή στο δικαστήριο, ταχύτητα εκδίκασης της υπόθεσης, δικαστική εκπροσώπηση, ποινές) θα πετύχαινε τόσο τον σωφρονισμό όσο και τον παραδειγματισμό των θυτών;
- Πώς μπορούν τα κράτη-μέλη και οι διεθνείς ή ευρωπαϊκοί οργανισμοί να εξασφαλίσουν την παροχή της απαραίτητης, δωρεάν υποστήριξης στα θύματα έμφυλης διαδικτυακής βίας;

Υλικό έρευνας

- European Commission's 2023 Report on Gender Equality in the EU:
https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/annual_report_GE_2023_web_EN.pdf
- Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Μια Ένωση ισότητας - Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025”:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>
- Cyber Safe Report on Cyber Violence Against Women and Girls:
https://www.stoponlineviolence.eu/wp-content/uploads/2020/06/Cybersafe_Report_200623_web.pdf

- Cyberbullying: What is it and how to stop it: <https://www.unicef.org/end-violence/how-to-stop-cyberbullying>
- What is feminism: <https://iwda.org.au/learn/what-is-feminism/>
- Psychological impact of women experiencing online abuse or harassment worldwide as of July 2017: <https://www.statista.com/statistics/784838/online-harassment-impact-on-women/>
- Doxing: <https://www.cybersmile.org/advice-help/doxing>
- Revenge Porn: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1459?language_content_entity=en
- Voyeurism: A crime against women: <https://www.juscorpus.com/voyeurism-a-crime-against-women/>
- Cyberstalking: <https://cyberbullying.org/cyberstalking>
- Catfishing: <https://connectsafely.org/what-is-catfishing-and-why-its-dangerous/>
- Κουλτούρα του βιασμού: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1314?language_content_entity=el

TRAN Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού

Στη σύγχρονη εποχή είναι σίγουρο ότι τα προσωπικά μας δεδομένα είναι διάχυτα και πολλές φορές εύκολα στην επεξεργασία και διαχείριση από διάφορους οργανισμούς. Τι συμβαίνει όμως με τα δεδομένα των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς; Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει ως στόχο τη διάθεση δεδομένων σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως τα όρια ταχύτητας, τα επιβατικά εισιτήρια και τις συνθήκες στους δρόμους, με στόχο την πρόληψη ατυχημάτων και τη διευκόλυνση των μεταφορών, χωρίς όμως να έχουν τεθεί μέχρι στιγμής συγκεκριμένοι κανόνες για τον τρόπο διαχείρισης των δεδομένων αυτών. Πώς θα μπορούσε να διασφαλιστεί η τήρηση ενός ενιαίου πλαισίου κανόνων για τη διαχείριση των δεδομένων αυτών και με ποιον τρόπο οι χρήστες των ΜΜΜ εντός της Ένωσης θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την τεχνολογική αυτή εξέλιξη χωρίς να παραβιάζεται η ιδιωτικότητά τους;

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Ο Δυτικός κόσμος των τελευταίων δεκαετιών έχει σημειώσει ραγδαίες εξελίξεις στον κλάδο των μέσων μεταφοράς. Από την κοσμοϊστορική εφεύρεση της ατμομηχανής και του σιδηροδρόμου κατά την Βιομηχανική Επανάσταση του 19ου αιώνα μέχρι τα υπερσύγχρονα ηλεκτρομαγνητικά τρένα, τα καθοριστικά βήματα προόδου δεν παύουν να εκπλήσσουν. Ειδικότερα, οι ταχύτεροι αυτοί ρυθμοί ανάπτυξης καθιστούν δυνατή και διευκολύνουν τόσο την εμπορική τροφοδοσία της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης Δύσης όσο και την επιτακτική ανάγκη διαρκούς μετακίνησης των ανθρώπων. Η ανάγκη αυτή σε συνάρτηση με την προσπάθεια μείωσης του κόστους και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος αποτέλεσε την αφετηρία για την εξέλιξη των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Ως αποτέλεσμα της εκτενούς ανάπτυξης και χρήσης των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς στην Ευρώπη έχει κριθεί απαραίτητη η συλλογή και η διάθεση ορισμένων -πολλές φορές προσωπικών- δεδομένων που αφορούν τα δρομολόγια των χρηστών, τον εντοπισμό της τοποθεσίας τους, τις δημοφιλέστερες μετακινήσεις ή τα όρια ταχύτητας. Έτσι έχει δημιουργηθεί ένα ευρύ πεδίο εξατομικευμένων υπηρεσιών στον κλάδο των μεταφορών με πρωταρχικό στόχο την εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων, τη μείωση των καυσαερίων και την μέγιστη δυνατή ασφάλεια.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αξιολογήσει τη σημασία των σύγχρονων συστημάτων μεταφορών που επικεντρώνονται στον χρήστη, καθώς τα τελευταία δύνανται να αυξήσουν την προσβασιμότητα των μέσων και να αντιμετωπίσουν συστημικά ζητήματα μεταφορών προς όφελος όλων.

Εν τούτοις είναι καίριο να συνειδητοποιήσουμε πως οι μετακινήσεις αποτελούν μια παγκόσμια ανάγκη και πως η συλλογή των προαναφερόμενων δεδομένων επιτρέπει σε εταιρείες και οργανισμούς να δημιουργήσουν μια “εικόνα” για την ατομική και ομαδική κινητικότητα προς δικό τους συμφέρον προκειμένου να λαμβάνουν κατευθυνόμενες επιχειρηματικές και πολιτικές αποφάσεις. Έτσι λοιπόν, οι χρήστες οφείλουν πρωτίστως να αποκτήσουν μεγαλύτερη επίγνωση της επιδέξιας καταστρατήγησης της ιδιωτικότητάς τους μέσω της προώθησης ενός ενιαίου πλαισίου, το οποίο θα προτάσσει αυτά τα κρίσιμα ζητήματα ηθικής, δικαιοσύνης και ασφάλειας, τα οποία καλείται να ερευνήσει η Επιτροπή μας.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Δικαίωμα στην ιδιωτικότητα

Η ιδιωτικότητα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα και η προστασία της έχει ανατεθεί στην κυβέρνηση που θεσπίζει νόμους. Προτού εισαχθεί οποιοσδήποτε νέος νομοθετικός μηχανισμός πρέπει να έχει προηγηθεί εκτίμηση του αντίκτυπου που θα έχει στην ιδιωτικότητα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι το πολιτικά ανεξάρτητο εκτελεστικό όργανο της ΕΕ. Είναι η μόνη αρμόδια για να προτείνει νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία και υλοποιεί τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ.

ΟΦΕΛΗ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η καταγραφή των δεδομένων των Μ.Μ.Μ έχει κριθεί κομβικής σημασίας για τον σύγχρονο κόσμο, καθώς αυτή εξυπηρετεί τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς με ποικίλους τρόπους. Ειδικότερα, σε ένα πρώτο επίπεδο αυτή συμβάλλει στη **μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης** μέσω συστημάτων πλοήγησης GPS. Η συγκεκριμένη τεχνική που αξιοποιεί δορυφορικά συστήματα παγκόσμιας εμβέλειας είναι ιδιαίτερα οικονομική, αφού δεν απαιτεί επιπλέον ειδικό λογισμικό ή οδική υποδομή, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο άμεση παρακολούθηση και εντοπισμό των οχημάτων.

Η βέλτιστη ρύθμιση των προηγμένων καινοτομιών αναφορικά με τη χρήση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς έχει θετικό απότοκο στη καλύτερη και πιο προσωποποιημένη εξυπηρέτηση των επιβατών. Αφενός, προκύπτει ότι ο επιβάτης μπορεί να **εξοικονομεί χρόνο** εξαιτίας της ακριβούς άφιξης των μέσων μεταφοράς και ορθής ενημέρωσης των δρομολογίων. Αφετέρου, οι επιβάτες ακόμα και μέσω μιας απλής εφαρμογής στο κινητό τους τηλέφωνο δύνανται να επιλέγουν τις βέλτιστες διαδρομές που οδηγούν στον προορισμό τους, στα καλύτερα δυνατά ωράρια, **αποφεύγοντας έτσι τα μεγάλα πλήθη**. Επιπλέον, η παραπάνω πρακτική συλλογής δεδομένων συμβάλλει στη **λήψη των αποτελεσματικότερων αποφάσεων** των Μ.Μ.Μ. με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των επιβατών. Αυτό συμβαίνει, διότι ο μεγάλος όγκος δεδομένων αποτυπώνει, μέσω αξιολογήσεων και στατιστικών, τις επιθυμίες και τα προβλήματα των επιβατών αναφορικά με τη λειτουργικότητα των Μ.Μ.Μ.

Αυτή, λοιπόν, η ενσωμάτωση νέων μεθόδων στον κλάδο των αστικών μεταφορών έχει δημιουργήσει μια προσωποποιημένη προσέγγιση στην εξυπηρέτηση των ειδικών αναγκών των επιβατών. Ως αποτέλεσμα, όσο οι επιβάτες συνειδητοποιούν ότι σταδιακά αυτές οι ανάγκες τους ικανοποιούνται, τόσο **αυξάνεται το αίσθημα εμπιστοσύνης** που αποπνέει το σύστημα αστικών συγκοινωνιών σε αυτούς. Με αυτόν τον τρόπο έχουν σημειωθεί σημαντικά βήματα προόδου στην **ενθάρρυνση χρήσης των μέσων από ανθρώπους με ειδικές ανάγκες**,

αφενός λόγω των τεχνολογικών καινοτομιών και αφετέρου λόγω της συνεχούς εξέλιξης των υποδομών.

Ιδιαίτερα καίρια είναι και η συμβολή της συλλογής δεδομένων των ΜΜΜ στην αισθητή **μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος** στα αστικά κέντρα. Πιο συγκεκριμένα, η επιλογή χρήσης των ΜΜΜ από μεγαλύτερο επιβατικό κοινό λόγω των παραπάνω οφελών συνεκδοχικά επιφέρει **τη μείωση εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα** στα αστικά κέντρα. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το κέντρο για Κλιματικές Ενεργειακές Λύσεις (C2ES): «Οι κοινότητες με ισχυρά μέσα μαζικής μεταφοράς μπορούν να μειώσουν τις εκπομπές άνθρακα του έθνους [Ηνωμένες Πολιτείες] κατά 37 εκατομμύρια μετρικούς τόνους ετησίως».

ΣΤΟΧΟΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Με τις ραγδαίες οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές που επιφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το όραμα της για τη διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης, στις 19 Φεβρουαρίου 2020, τονίζοντας ιδιαίτερα ότι τα δεδομένα βρίσκονται στον πυρήνα του ψηφιακού μετασχηματισμού. Συνεπώς, η Επιτροπή ενέκρινε μια Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δεδομένα. Η τελευταία στοχεύει στη δημιουργία μια ενιαίας αγοράς δεδομένων, έτσι ώστε η Ευρώπη να μπορεί να αποκομίσει τα οφέλη της “επανάστασης” των δεδομένων και ότι έως το 2030 το μερίδιο της ΕΕ στην οικονομία δεδομένων θα αντιστοιχεί τουλάχιστον στο οικονομικό της βάρος.

Η Στρατηγική αυτή στοχεύει κατά κύριο λόγο:

- Στη μέγιστη απόδοση των Μ.Μ.Μ για τις μετακινήσεις και την εξυπηρέτηση των πολιτών
- Στην αναβάθμιση και εξέλιξη των υποδομών μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού
- Στην ανάπτυξη του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ Νο 11: της “βιώσιμης κινητικότητας” που θέτει ως προτεραιότητα τη μείωση των εκπομπών καυσαερίου.
- Στην ανάπτυξη ενός συστήματος μεταφορών που θα ανταγωνίζεται διεθνώς τα υπόλοιπα συστήματα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.
- Στην παροχή οδικής ασφάλειας για την αποτροπή τροχαίων ατυχημάτων.

Επιπλέον, στις 25 Νοεμβρίου 2020, η Επιτροπή ενέκρινε μια πρώτη νομοθετική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της Στρατηγικής, μια πρόταση κανονισμού για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων «Νόμος για τη διακυβέρνηση δεδομένων». Στόχος ήταν η αύξηση της διαθεσιμότητας δεδομένων προς χρήση, ενισχύοντας τους μηχανισμούς κοινής χρήσης δεδομένων σε ολόκληρη την ΕΕ. Τελικά, επετεύχθη πολιτική συμφωνία σχετικά με αυτό το ζήτημα μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 30 Νοεμβρίου 2021. Ο νόμος για τη διακυβέρνηση δεδομένων εγκρίθηκε στις 12 Μαΐου 2022 και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 3 Ιουνίου 2022.

Τι είναι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δεδομένα;

Η ΕΕ θέλει να δημιουργήσει μια ενιαία αγορά δεδομένων στην οποία:

- ✓ Υπάρχει **ροή δεδομένων** εντός της ΕΕ και σε όλους τους τομείς
- ✓ Τηρούνται οι **ευρωπαϊκοί κανόνες** για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων και το δίκαιο ανταγωνισμό
- ✓ Οι κανόνες για την **πρόσβαση και τη χρήση** δεδομένων είναι δίκαιοι και πρακτικοί

Η αξία της οικονομίας των δεδομένων στην ΕΕ

4-6 δισ. ευρώ συνολικών επενδύσεων

σε κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων και σε μια ευρωπαϊκή ομοσπονδία υποδομών και υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους

Ο αριθμός επαγγελματιών του τομέα των δεδομένων στην ΕΕ

Ποσοστό του πληθυσμού της ΕΕ με βασικές ψηφιακές δεξιότητες

*εκτίμηση

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020)

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Παρόλα αυτά υπάρχει μια σειρά κινδύνων οι οποίοι ελλοχεύουν λόγω της σύγχρονης εκτεταμένης συλλογής των δεδομένων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς. Αρχικά, η μαζική συλλογή δεδομένων και η ανάλυσή τους μπορεί να δημιουργήσει το αίσθημα της συνεχούς παρακολούθησης και να **αποθαρρύνει τους ανθρώπους από τη χρήση νέων τεχνολογιών** αναφορικά με τα Μ.Μ.Μ δυσχεραίνοντας όλο και περισσότερο τις μετακινήσεις τους και συνεπώς προκαλώντας τη σύγχυσή τους. Άλλωστε υπάρχει και **ο κίνδυνος της αποκάλυψης των δεδομένων** λόγω κάποιας πιθανής παραβίασης ασφαλείας.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά **στον κίνδυνο παραβίασης των προσωπικών δεδομένων** των χρηστών, μια συσκευή που συνδέεται στο διαδίκτυο, με μη ασφαλείς παραμετροποιήσεις, προεπιλεγμένες (default) ρυθμίσεις ή ευπάθειες που δεν έχουν αντιμετωπιστεί, μπορεί να αποτελέσει την πύλη για την πρόσβαση εγκληματιών στα προσωπικά δεδομένα του ατόμου. Έτσι, τα προσωπικά δεδομένα μπορούν να τεθούν στη διάθεση τρίτων, καθιστώντας φανερά ευκολότερη την επεξεργασία τους το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε απρόβλεπτες συνέπειες **δημιουργώντας πολλά κωλύματα ιδιωτικότητας.**

Εξαιρετικά συχνό είναι, επίσης, το φαινόμενο **ανταλλαγής δεδομένων σε τρίτους χωρίς τη συγκατάθεση του ατόμου**, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται τόσο οικονομικά και επιχειρηματικά, όσο και πολιτικά συμφέροντα. Δεδομένου, λοιπόν, ότι οι πάροχοι ψηφιακών υπηρεσιών διαθέτουν περισσότερες πληροφορίες για τους χρήστες από ό,τι το αντίστροφο, δεν μπορεί να αποκλειστεί ο κίνδυνος μια ανεξέλεγκτης ανισορροπίας δυνάμεων που δύναται να οδηγήσει στην εκμετάλλευση των προτιμήσεων, ακόμη και των αδυναμιών των χρηστών.

Εν κατακλείδι, παρά τα θετικά αποτελέσματα του της συλλογής δεδομένων των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, η περίπτωση παραβίασης της ιδιωτικότητας των χρηστών έχει προκαλέσει σοβαρά διλήμματα για την ορθότητα και αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης

πρακτικής. Η ουσιαστική ενημέρωση για το πρόβλημα αυτό και η αναγνώριση της ύπαρξης του αποτελούν τα πρώτα βήματα προς την οριστική επίλυση του.

Λέξεις - Κλειδιά

Βιώσιμη κινητικότητα, οδική ασφάλεια στην ΕΕ, δικαίωμα στην ιδιωτικότητα, «Νόμος για τη διακυβέρνηση δεδομένων», Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ερωτήματα

- Πώς θα ήταν δυνατό οι χρήστες να διασφαλίσουν την ιδιωτικότητα τους σε έναν ψηφιακό κόσμο που ελέγχει ακόμα και τις μεταφορές τους με τα ΜΜΜ, είναι με κάποιο τρόπο δυνατό εκείνοι να εξασφαλίσουν την προστασία των δεδομένων τους;
- Με ποιους τρόπους είναι εφικτό να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν από την συλλογή δεδομένων;
- Με ποιον τρόπο η ευρωπαϊκή ένωση και τα κράτη μέλη της θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προστασία των προσωπικών δεδομένων;

Υλικό έρευνας

- Οφέλη και προκλήσεις των μαζικών δεδομένων
[https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210211STO97614/ma-zika-dedomena-orismos-ofeli-kai-prokliseis-grafimata\](https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210211STO97614/ma-zika-dedomena-orismos-ofeli-kai-prokliseis-grafimata)
- Καινοτομίες της τεχνητής νοημοσύνης στις μεταφορές
<https://ts2.space/el/%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B7%CF%84%CE%AE-%CE%BD%CE%BF%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CF%8D%CE%BD%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AD%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1/#gsc.tab=0>
- Τρόποι συλλογής μαζικών δεδομένων
<https://www.wejo.com/resources/the-cornerstone-of-transportation-planning-traffic-data-collection>
- Μαζικά δεδομένα και περιβαλλοντικός αντίκτυπος
<https://www.liftango.com/resources/what-are-the-environmental-benefits-of-public-transport>
- Ευρωπαϊκή Στρατηγική και έργο Ευρωπαϊκής Επιτροπής
<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-europe-fit-for-the-digital-age/file-european-data-strategy>
- Πολιτική μεταφορών της ΕΕ
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/123/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%B7-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%B7%CF%83%CE%B7>

- Μαζικά Δεδομένα στο σήμερα

<https://odi.ellak.gr/2018/06/18/prosopika-dedomena-stis-metakinisis-exerevnontas-ena-mellontiko-plerio/>

ENVI Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

Στην εποχή μετά τον Covid - 19, οι συνθήκες εργασίας έχουν αλλάξει για τους περισσότερους εργαζομένους. Η τεχνολογία κατάφερε να «εισβάλει» στα σπίτια μας με αποτέλεσμα οι ώρες που αφιερώνουμε στην εργασία να πολλαπλασιάζονται, καθώς αυτή μπορεί να συνεχιστεί εκτός γραφείου, όπου και δεν υπάρχουν ωράρια. Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν λόγω της συνεχούς ενασχόλησης με εργασιακές υποχρεώσεις για την ψυχική υγεία των πολιτών και με ποιους τρόπους θα μπορούσε να διασφαλιστεί η ισορροπία εργασίας και προσωπικού χρόνου (“work life balance”);

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η νέα αυτή διάσταση της εργασίας, η τηλεργασία φαίνεται να υπήρξε τόσο λειτουργική που αξιοποιείται μέχρι και σήμερα, αν και πλέον δεν είναι ζωτικής σημασίας. Ως εκ τούτου, η εργασία από το σπίτι λειτούργησε ως λύση στα χρόνια της πανδημίας συνάμα, όμως, προξένησε σοβαρότερα προβλήματα. Η τεχνολογική εξέλιξη αναμφισβήτητα έχει βοηθήσει την ανθρωπότητα στο σύνολό της και έχει καταστήσει εφικτά επιτεύγματα τα οποία πριν από κάποιες δεκαετίες φάνταζαν ουτοπικά. Το παραπάνω ισχύει και στην περίπτωση της επικοινωνίας γεγονός που επέτρεψε στις εταιρείες την περίοδο του εγκλεισμού στο σπίτι να συνεχίσουν κανονικά τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες. Η τελευταία, όμως, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο και στη βελτίωση της περιβαλλοντικής καταστροφής, αφού χάρη σε εκείνη σημειώθηκε δραματική πτώση στη χρήση ενέργειας, νερού και χαρτιού. Επομένως, δεν ήταν τυχαία η ραγδαία βελτίωση της ατμόσφαιρας στην περίοδο της πανδημίας.

Παρόλα αυτά, η αναπόφευκτη μετάβαση της εργασίας στην τηλεργασία τότε και η διατήρηση αυτής της “συνήθειας” στον εργασιακό χώρο από αμέτρητες εταιρείες, μέχρι και σήμερα, έχει προξενήσει καίριας σημασίας ζητήματα στους εργαζομένους. Συγκεκριμένα, η τηλεργασία επιτρέπει στους εργοδότες να ξεπερνούν το συμφωνημένο με τους υπαλλήλους τους ωράριο και να τους αναθέτουν σημαντικό φόρτο εργασίας και για το σπίτι. Το παραπάνω φαινόμενο, που έχει γίνει ευρέως αντιληπτό, στερεί προσωπικό χρόνο από τους εργαζόμενους γεγονός που καθιστά σε κίνδυνο την ψυχική τους υγεία. Αβίαστο είναι το συμπέρασμα, πως στο βωμό της σωματικής υγείας έχει θυσιαστεί η ψυχική υγεία εκατομμυρίων πολιτών. Αποτελεσματικά, η εύρεση μιας ισορροπίας ανάμεσα στις εργασιακές υποχρεώσεις του ατόμου και στον ελεύθερο του χρόνο είναι αναγκαία, ώστε να διασφαλιστεί και η μέγιστη αποδοτικότητα του αλλά και η προστασία της ψυχικής του κατάστασης. Το λεγόμενο “work life balance” είναι ένας από τους βασικότερους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η τελευταία έχει πραγματοποιήσει αρκετά βήματα προς την επίτευξή του. Ειδικότερα, προσωρινές λύσεις,

όπως μια συλλογική σύμβαση εργασίας στο Βέλγιο, θεσπίστηκαν για να βοηθήσουν τους εργοδότες και τους εργαζομένους να συνάψουν ευκολότερα συμφωνίες για την ψηφιακή εργασία.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ

«Τηλεργασία» είναι ένας ευρύτερος όρος, που αναφέρεται στην υποκατάσταση των τηλεπικοινωνιών, εκμηδενίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο τους περιορισμούς της απόστασης στις μετακινήσεις. Η τηλεργασία αξιοποιήθηκε ιδιαίτερα κατά τα χρόνια της πανδημίας του Covid-19. Ένα πρόσωπο που εργάζεται από απόσταση είναι γνωστό και ως «τηλεεργαζόμενος».

«Work-life balance» αναφέρεται στην επίτευξη ισορροπίας στη ζωή ενός ατόμου μεταξύ του εργασιακού φόρτου και της προσωπικής ζωής.

«Ψυχική υγεία» περιλαμβάνει την ικανότητα ενός ατόμου να απολαμβάνει τη ζωή και να δημιουργεί μια ισορροπία μεταξύ των δραστηριοτήτων ζωής και των προσπαθειών για την επίτευξη ψυχολογικής ανθεκτικότητας.

«Πανδημία» είναι μια επιδημία λοιμωδών ασθενειών που εξαπλώνεται με γρήγορους ρυθμούς σε μια μεγάλη περιοχή (ήπειρο) ή σε παγκόσμια κλίμακα και απειλεί το σύνολο σχεδόν του πληθυσμού.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ - ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Έπειτα από τα χρόνια της πανδημίας η μορφή της εργασίας σχεδόν κάθε είδους μεταβλήθηκε σημαντικά. Η τηλεργασία αρχικά εμφανίστηκε με σκοπό να αντικαταστήσει προσωρινά τη διαζώσης εργασία, ωστόσο τα φαινόμενα δείχνουν πως η τάση αυτή της on-line εργασίας διατηρείται από ένα μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων μέχρι και σήμερα, χωρίς να το επιβάλλει κάποια ανάγκη. Παρόλα αυτά, θα πρέπει να σημειωθεί πως η συνήθεια αυτή συνεπάγεται μεταξύ πολλών θετικών γνωρισμάτων, άλλα τόσα μειονεκτήματα.

Η μεγαλύτερη διευκόλυνση και αυτονομία που έχει τη δυνατότητα να χαρίζει η τηλεργασία συνοδεύεται από περισσότερες και εντατικότερες ώρες εργασίας, κλονίζοντας την ισορροπία μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η τηλεργασία επέφερε πολλές προκλήσεις για τους εργαζόμενους, ως προς την οργάνωση του χρόνου εργασίας, την ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, την ευημερία και τον εργασιακό χώρο. Έπρεπε σαφώς να οργανωθούν κατάλληλα, έτσι ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στη νέα πραγματικότητα και να είναι παραγωγικοί στον ίδιο βαθμό με πριν, κάτι το οποίο κρίνεται απαραίτητο να γίνεται και τη σήμερον ημέρα εφόσον έχει επιλεγεί από τον εργαζόμενο ο συγκεκριμένος τρόπος εργασίας.

Έχοντας πάντα ως στόχο την ολοκληρωμένη και αποδοτική παρουσία και επιβολή τους στον εργασιακό τους τομέα, οι «τηλεεργαζόμενοι» αναγκάζονται συχνά να διαθέσουν μεγάλο ποσοστό του χρόνου τους μπροστά στον υπολογιστή, περιορίζοντας προσωπικές επαφές με φίλους, συγγενείς και κατά κύριο λόγο οικογένεια. Το αποτέλεσμα της αναγκαστικής αυτής συνήθειας είναι πολλές φορές η απομάκρυνση των μελών της οικογένειας και γενικότερα η δυσχερής οικογενειακή κατάσταση στο σπίτι.

Πέρα όμως από τον οικογενειακό τομέα, οι άνθρωποι που περνάνε μεγάλο μέρος της μέρας τους δουλεύοντας διαδικτυακά, συχνά αντιμετωπίζουν συνέπειες της «προσκόλλησης» αυτής, καθώς στερούνται, εκούσια ή μη, χρόνο με φίλους, ξεκούραστες εξόδους και γενικότερα ποιοτικές, κοινωνικές συναναστροφές.

Η συνολική λοιπόν, κατάσταση πίεσης και πολλές φορές απομόνωσης των ανθρώπων λόγω της τηλεργασίας, ενδέχεται να τους οδηγήσει σε ψυχολογικές διαταραχές. Είναι γεγονός πως η πλειοψηφία των εργαζομένων αντιμετωπίζουν δυσφορικό άγχος. Επιδεικνύοντας μειωμένη επαγγελματική απόδοση, καθώς λόγω του άγχους και των προκαλούμενων συναισθημάτων που συνοδεύουν αυτό με έντονο στρες, αδυνατούν να φέρουν εις πέρας μέχρι και απλές, συνηθισμένες εργασιακές υποχρεώσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω αποτελέσματα, που έχουν προκληθεί από την αφοσίωση στην τηλεργασία, χρειάζεται να συμπληρωθεί πως είναι αρκετά πιθανή η πρόκληση ή η πυροδότηση διάφορων διατροφικών διαταραχών στους εργαζόμενους πολίτες. Κύριο ρόλο στον εκμηδενισμό των διατροφικών αρχών των ανθρώπων διαδραματίζει το στρες λόγω του χειριστού εργασιακού περιβάλλοντος.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, η μετατροπή της δια ζώσης εργασίας σε διαδικτυακή, ήταν αναπόφευκτη. Ωστόσο, η τάση αυτή συνεχίστηκε παρ' όλη την καλύτερευση των συνθηκών. Η τηλεργασία, είναι αλήθεια πως είναι όχι απλά άρρηκτα συνδεδεμένη με την ίδια την τεχνολογία, αλλά εξαρτάται εξ ολοκλήρου από αυτήν. Συναντώντας την παραμικρή δυσχέρεια σχετικά με το internet, το διαδίκτυο ή ακόμα και τη σύνδεση του τεχνολογικού μέσου, ο εργαζόμενος δυσκολεύεται στην εκπόνηση της δουλειάς του, με αποτέλεσμα να πέφτουν οι αποδόσεις του. Συνεπώς, αυτό που το μεγαλύτερο ποσοστό του κόσμου θεωρεί ευεργετικό για την ανάπτυξη του εργασιακού και κοινωνικού τομέα, είναι στην πραγματικότητα απολύτως εξαρτημένο από την ορθή λειτουργία της ίδιας της τεχνολογίας.

Είναι αλήθεια πως με την αναγκαστική είσοδο της τεχνολογίας και της τηλεργασίας στην καθημερινότητα, η χρήση της, ανεξαρτήτως των συνθηκών, έχει λάβει μεγάλη έκταση. Όπως όμως κάθε φαινόμενο αυτού του είδους, αναπόφευκτα συνδέεται άρρηκτα με πολλά άλλα μειονεκτήματα. Η τηλεργασία μάλιστα σε αρχικό στάδιο φαινόταν ότι ήταν μια μέθοδος ιδιαίτερα φιλική προς το περιβάλλον λόγω κυρίως της ελαχιστοποίησης των μετακινήσεων των εργαζομένων, ωστόσο αυτό τώρα φαίνεται να ανατρέπεται, καθώς δείχνει ότι προκαλεί μια τεράστια «ψηφιακή ρύπανση²». Η καθημερινή και έντονη χρήση των νέων τεχνολογιών αδιαμφισβήτητα επιφέρει πολλαπλά προβλήματα στο περιβάλλον και στη φύση γενικότερα. Όπως αποδείχθηκε στην πράξη, και όπως προκύπτει και από [μελέτη](#) που έγινε από μια ευρωπαϊκή συνεργασία καινοτόμων πανεπιστημίων, υπάρχει μια τεράστια επιβάρυνση στην

² Ψηφιακή Ρύπανση Η ρύπανση των διαφόρων βιολογικών συστατικών των φυσικών στοιχείων του πλανήτη, ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

οικιακή κατανάλωση ενέργειας. Ο ιδιωτικός και δημόσιος τομέας χρησιμοποιούν τα συστήματα αυτά για θέρμανση και ψύξη για μικρότερο αριθμό ατόμων, ενώ οι εργαζόμενοι που εργάζονται στο οικιακό περιβάλλον τους χρησιμοποιούν εργαλεία θέρμανσης για περισσότερες ώρες την ημέρα. Ακόμα και η καθημερινή χρήση των διάφορων μέσων μετακίνησης συμβάλλουν σημαντικά στην επιβάρυνση, λόγω του διοξειδίου του άνθρακα.

Η αλήθεια είναι πως ο πλανήτης μας υφίσταται και τεράστια «ψηφιακή ρύπανση». Αν τα “clouds” ήταν μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα βρισκόταν στις υψηλότερες θέσεις σχετικά με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και θα ήταν μεταξύ των πλέον ρυπογόνων χωρών. Οι μηχανές αναζήτησης και τα προγράμματα εκπέμπουν πολύ σημαντικές ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα. Η εύρεση μιας χρυσής τομής είναι ζωτικής σημασίας, όχι αποκλειστικά για την προσωπική υγεία του καθενός, αλλά και για τη συνολική διατήρηση και εξασφάλιση ενός υγιούς κλίματος ακόμα και για τις μεταγενέστερες γενιές.

ΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΩΡΑΡΙΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥΣ

Η διασφάλιση της ακεραιότητας των εργασιακών δικαιωμάτων όλων των πολιτών συνιστά θεμελιώδη αρχή του δημοκρατικού πολιτεύματος και προστατεύεται από μία σειρά εγχώριων και διεθνών πρωτοβουλιών.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο τα κατοχυρωμένα δικαιώματα αφορούν τόσο την υγεία και ασφάλεια του εκάστοτε εργαζομένου, όσο και την ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και προστασία απέναντι σε διακρίσεις στον επαγγελματικό χώρο. Ταυτόχρονα με άλλες νομοθεσίες ορίζονται οι συνθήκες εργασίας σε επίπεδο ωραρίου, συμβάσεων και ασφάλισης.

Στην Ελλάδα η μέριμνα για τα δικαιώματα του εργαζομένου άπτεται σε αντίστοιχους άξονες με αυτούς της ευρωπαϊκής ένωσης. Με άλλες διατάξεις του Συντάγματος κατοχυρώνεται το δικαίωμα σε ένα υγιές και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον, το καθιερωμένο εργασιακό οκτάωρο, οι νόμοι ασφάλισης και μισθοδοσίας και η δυνατότητα επαγγελματικής ανέλιξης.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης, νόμιμο ωράριο αποκαλείται το ωράριο εργασίας που καθορίζεται από νομοθετικές διατάξεις. Το [νόμιμο εβδομαδιαίο ωράριο](#) εργασίας καθορίστηκε σε 45 ώρες επί πενθήμερου και 48 ώρες επί εξαήμερου συστήματος εβδομαδιαίας εργασίας. Σε ημερήσια βάση πενθήμερου το εργασιακό ωράριο καθορίζεται σε 9 ώρες, ενώ επί εξαήμερου παρέμεινε στις 8 ώρες. Ακόμα, πρέπει να διευκρινιστεί ο όρος συμβατικό ωράριο εργασίας που αποκαλείται το καθορισμένο, με ατομικές ή συλλογικές συμβάσεις, ωράριο εργασίας και επιτρέπεται να είναι μικρότερο ποτέ όμως μεγαλύτερο από το νόμιμο.

Σαφώς, η υπέρβαση της προκαθορισμένης διάρκειας ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας θεωρείται υπερωρία και ανταμείβεται αναλόγως.

Η πανδημία του Covid-19 ανέτρεψε όλες τις ισορροπίες και όσα θεωρούνταν δεδομένα στον εργασιακό τομέα. Η επικράτηση της τηλεργασίας και η αδυναμία ελέγχου των ωρών

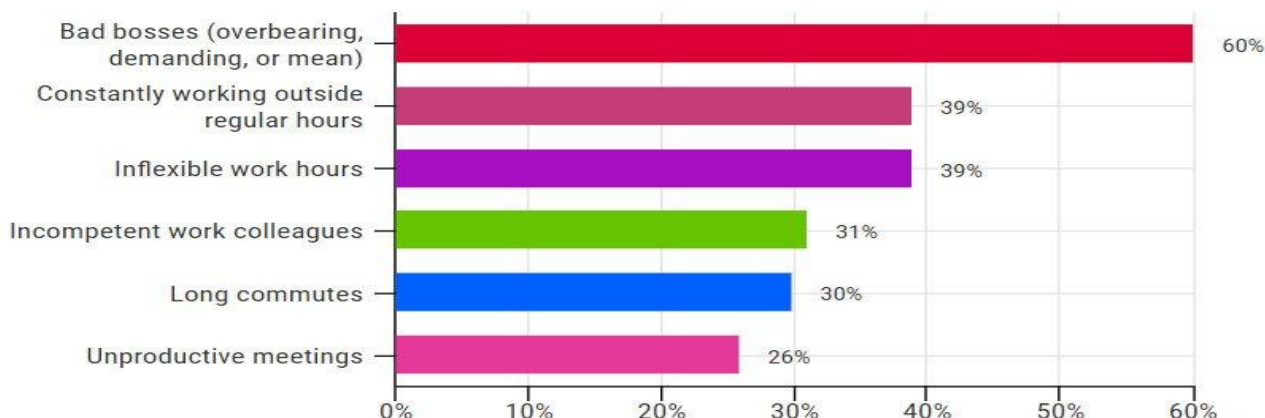

απασχόλησης των εργαζομένων προκάλεσε μια γενικότερη σύγχυση στον επαγγελματικό κλάδο. Η εν λόγω πανδημία οδήγησε στη μεγαλύτερη [πτώση όρων εργασίας](#) που καταγράφηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2006 μέχρι και σήμερα. Κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας έχασαν τη δουλειά τους συνολικά 2,2 εκατομμύρια γυναίκες και 2,6 εκατομμύρια άντρες. Παρότι το ποσοστό ήταν αναλογικά το ίδιο για άνδρες και γυναίκες οι θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν από το καλοκαίρι και έπειτα καλύφθηκαν δύο φορές περισσότερο από άντρες παρά από γυναίκες. Ως εκ τούτου γίνεται αντιληπτό πως η πανδημία είχε αξιοσημείωτο αντίκτυπο όχι μόνο στις συνθήκες εργασίας αλλά και στην ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων.

WORK-LIFE BALANCE

Με τον όρο “Work-life balance”³ εννοούμε την εξισορρόπηση της επαγγελματικής και της προσωπικής ζωής. Υπάρχουν πολλές πτυχές της προσωπικής ζωής κάποιου ανθρώπου που μπορεί να διασταυρωθούν με την εργασία συμπεριλαμβανομένης της οικογένειας, του ελεύθερου χρόνου και της υγείας. Η «διεπαφή» εργασίας και ζωής είναι αμφίδρομη. Αυτή η επαφή μπορεί να έχει δυσμενή χαρακτήρα (π.χ. σύγκρουση εργασίας-ζωής) ή μπορεί να είναι

Biggest Obstacles to Good Work-Life Balance (Select Up to 3)

Source: WorkFront Work-Life Report

ErgonomicTrends.com

ευεργετική (π.χ. εμπλουτισμός εργασίας-ζωής) από τη φύση της. Πρόσφατη [έρευνα](#) αποδεικνύει ότι η σχέση εργασίας και ζωής έχει αποκτήσει έναν χαρακτήρα άνευ ορίων ειδικότερα για αυτούς που σταδιοδρομούν σε τεχνολογικά επαγγέλματα.

Η στρατηγική ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής προσφέρει μια ποικιλία μέσων για τη μείωση των επιπέδων άγχους και την αύξηση της εργασιακής ικανοποίησης στον εργαζόμενο, ενώ παράλληλα ενισχύει τα επιχειρηματικά οφέλη για τον εργοδότη. Στον όλο και πιο ταραχώδη κόσμο μας, η στρατηγική εργασίας-ζωής επιδιώκει να βρει μια ισορροπία μεταξύ εργασίας και κοινωνικής ζωής. Είναι γνωστή άλλωστε η έκφραση: "Δούλεψε για να ζήσεις. Μην ζεις για να δουλεύεις". Εξακολουθεί να συζητείται, ωστόσο, εάν ένας σκληρός διαχωρισμός μεταξύ «εργασίας» και «ζωής» είναι η τέλεια λύση. Μπορεί, βέβαια, να υποστηριχθεί ότι η εργασία είναι σε μεγάλο βαθμό μέρος της ζωής. Η εύρεση της σωστής εργασίας μπορεί να είναι το πιο σημαντικό μέρος για την εξάλειψη πιθανών αιτιών άγχους. Τελικά, είναι γενικά αποδεκτό πως, όταν το άτομο επιδιώκει να αφοσιωθεί στην επαγγελματική του ανέλιξη, αναπόφευκτα παραμερίζει την προσωπική του ζωή, ενώ, όταν επικεντρώνεται στην προσωπική του ζωή το αποτέλεσμα είναι αντιστρόφως ανάλογο.

³ Work-life balance: αναφέρεται στην επίτευξη ισορροπίας στην ζωή ενός ατόμου μεταξύ του εργασιακού του φόρτου και της προσωπικής του ζωής.

Λέξεις - Κλειδιά

τηλεργασία, πανδημία, Covid-19, περιβάλλον, εξοικονόμηση ενέργειας, τεχνολογική ανάπτυξη, ψυχική υγεία, σωματική υγεία, work-life balance, προσωπικός χρόνος, κοινωνική ζωή, υβριδική εργασία, προβλεπόμενα ωράρια εργασίας από το κράτος, εργασιακή ικανοποίηση, υπερωρίες, ψηφιακή ρύπανση

Ερωτήματα

- Πώς μπορεί το κοινωνικό κράτος να διασφαλίσει την τήρηση των κατοχυρωμένων συνθηκών εργασίας και να περιορίσει την εκμετάλλευση των εργαζομένων;
- Ποιες αλλαγές θα μπορούσε να υποστεί η τεχνολογία, με τη σημερινή της μορφή, έτσι ώστε να μετατραπεί σε βοηθητικό εργαλείο, ευνοϊκό προς το περιβάλλον;
- Πώς θα μπορούσε να δομηθεί το ωρολόγιο εργασιακό πρόγραμμα των «τηλεεργαζόμενων», έτσι ώστε να έχουν την δυνατότητα να διανέμουν τον χρόνο τους όπως τους βολεύει, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα χρόνο για την εργασία αλλά και τα ενδιαφέροντα / οικογένειά τους;

Υλικό έρευνας

- «Τηλεργασία και Άγχος: Η επίδραση της Φυσικής δραστηριότητας»
<https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/14603/Perivoliotis.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- «ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»
https://www.oke.gr/sites/default/files/keimeno_gnomis_shetika_me_tin_tilergasia.pdf
- Συνθήκες εργασίας και βιώσιμη εργασία
<https://www.eurofound.europa.eu/el/resources/article/2021/workers-want-telework-long-working-hours-isolation-and-inadequate-equipment>
- "Ποιες είναι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκαλεί η τηλεργασία"
<https://www.powergame.gr/start-ups-digital/98105/tilergasia-poi-es-oi-perivallontikes-epiptoseis-pou-prokalei/>
- Μηδενική ρύπανση: Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης
[mideniki-rypansi-11-erotiseis-gia-to-eyropaiko-schedio-drasis](https://www.powergame.gr/start-ups-digital/98105/tilergasia-poi-es-oi-perivallontikes-epiptoseis-pou-prokalei/)
- Εγχείρημα "Ευρώπη 2030"
[qc3210249elc.pdf](https://www.powergame.gr/start-ups-digital/98105/tilergasia-poi-es-oi-perivallontikes-epiptoseis-pou-prokalei/)
- [The work-life challenges for women and men](#) (Podcast)

LIBE Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Το 2015 η Ευρωπαϊκή Ένωση όρισε ως βασικό της μέλημα την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και της διακίνησης ανθρώπων είτε από πληγείσες χώρες, λόγω συνεχών πολέμων ή εσωτερικών εθνικών κρίσεων, είτε από αναπτυσσόμενες χώρες με αποτέλεσμα την πρόκληση αναταράξεων στις χώρες υποδοχής αλλά και τη διακινδύνευση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των πολιτών των χωρών αυτών. Πώς μπορεί να διασφαλιστεί η τήρηση κανόνων ασφαλούς μετανάστευσης από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών των χωρών υποδοχής και η διατήρηση της ομαλότητας σε εθνικό και πανευρωπαϊκό επίπεδο;

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η μετανάστευση στην Ευρώπη αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα και πολυπρόσωπα ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την αυξανόμενη κινητικότητα των ανθρώπων ανά τον κόσμο, τα θέματα που αφορούν τη μετανάστευση, το άσυλο και την ένταξη των μεταναστών έχουν αποκτήσει έντονη προβολή στο πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο της Ευρώπης.

Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων αντιμετωπίζει το θέμα της μετανάστευσης με έμφαση στη διαχείριση των ροών μεταναστών και στην ενσωμάτωσή τους στις κοινωνίες υποδοχής. Η μαζική άφιξη μεταναστών έχει δημιουργήσει προκλήσεις σε θέματα ασφάλειας, οικονομικής πίεσης στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της στέγασης, καθώς και ανησυχίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών των χωρών υποδοχής.

Η υπερβολική μεταναστευτική πίεση έχει οδηγήσει σε αντιδράσεις σε ορισμένες περιοχές, ενισχύοντας πολιτικές πτυχές που επικεντρώνονται στην αύξηση των ελέγχων στα σύνορα και στην ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας. Ωστόσο, η εν λόγω προσέγγιση έχει προκαλέσει ανησυχίες σχετικά με την πιθανή παραβίαση των δικαιωμάτων των μεταναστών, καθώς και τη διακινδύνευση των δικαιωμάτων των πολιτών των χωρών υποδοχής.

Συνεπώς, η ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση των μεγάλων μεταναστευτικών ροών στην ΕΕ πρέπει να γίνει με ισορροπημένο τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη την ανθρωπιστική πτυχή του θέματος, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες όλων των ενδιαφερομένων.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Στις 7 Οκτωβρίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την αναθεωρημένη οδηγία για την μπλε κάρτα. Οι νέοι κανόνες εναρμονίζουν περαιτέρω τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης από τρίτες χώρες και αυξάνουν την ελκυστικότητα της μπλε κάρτας της ΕΕ. Με το ενωτικό αυτό σύστημα εισδοχής επιδιώκεται η προσέλκυση και η διατήρηση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης (κυρίως μεταναστών), ιδιαίτερα σε τομείς που πλήττονται από έλλειψη δεξιοτήτων, ιδίως μέσω:

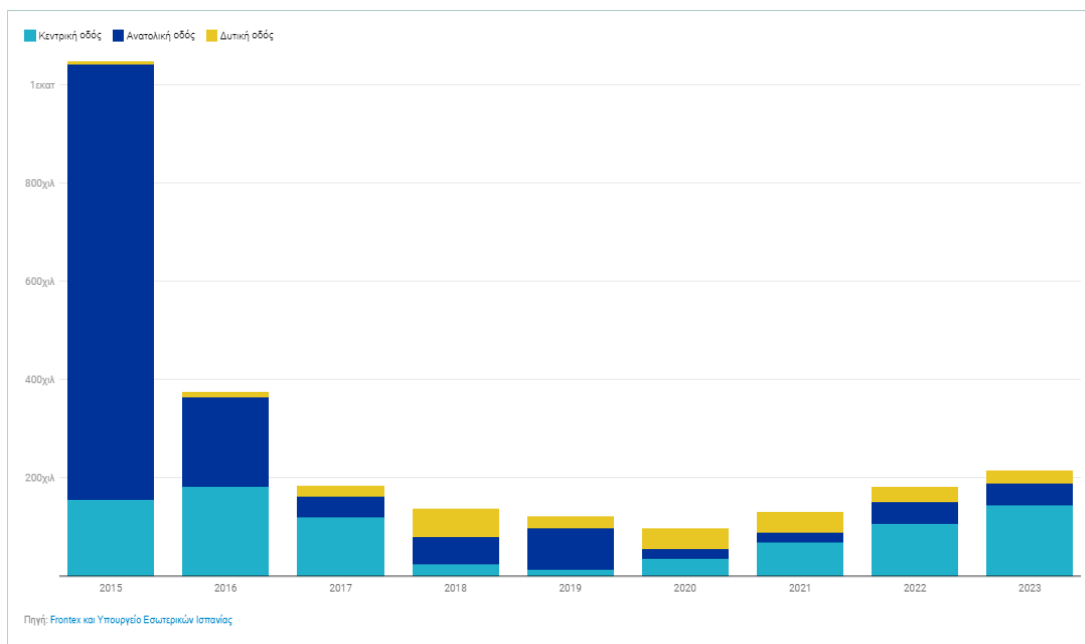
- της θέσπισης πιο συμπεριληπτικών κριτηρίων εισδοχής.
- της διευκόλυνσης της κινητικότητας εντός της ΕΕ.
- της διευκόλυνσης της οικογενειακής επανένωσης.
- της απλούστευσης των διαδικασιών για αναγνωρισμένους εργοδότες.
- της παροχής ιδιαίτερα υψηλού βαθμού πρόσβασης στην αγορά.
- εργασίας.

Τα κράτη μέλη θα μπορούν να διατηρούν εθνικά συστήματα για εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης παράλληλα με το σύστημα της μπλε κάρτας της ΕΕ. Ωστόσο, οι νέοι κανόνες θα εισάγουν διατάξεις που θα διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι μπλε κάρτας της ΕΕ και οι οικογένειές τους δεν θα μειονεκτούν σε σύγκριση με τους κατόχους εθνικών αδειών. Συνυπολογίζοντας και τα προγράμματα εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν μέχρι στιγμής προσφέρει προστασία σε περίπου 130.000 άτομα:

- 19.455 άτομα την περίοδο 2015-2017, καλύπτοντας το 86 % των συνολικών δεσμεύσεων.
- 45.570 άτομα την περίοδο 2018-2019, καλύπτοντας το 91 % των συνολικών δεσμεύσεων.
- 24.656 άτομα την περίοδο 2020-2021, καλύπτοντας το 72 % των συνολικών δεσμεύσεων.
- 33.800 άτομα την περίοδο 2021-2022 (σχεδόν 5.000 άτομα στο πλαίσιο προγραμμάτων επανεγκατάστασης και 28.800 άτομα στο πλαίσιο προγραμμάτων εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους).

194.269

αφίξεις το 2023

ΣΤΗΡΙΞΗ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗ (Περιοχές Δυτικών Βαλκανίων)

Η ΕΕ συνεργάζεται στενά με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων σε όλους τους τομείς διαχείρισης της μετανάστευσης με σκοπό την ανάπτυξη και την ευθυγράμμιση των συστημάτων τους με τα ενωτικά πρότυπα.

Για αυτό, πέρα από το να βοηθά την περιοχή στη διαχείριση συνόρων, η ΕΕ **στηρίζει τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων ώστε να αναπτύξουν αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης της μετανάστευσης**, που να περιλαμβάνουν ενισχυμένες διαδικασίες ασύλου, πρόσθετες εγκαταστάσεις υποδοχής και περαιτέρω προσπάθειες σε σχέση με οικειοθελείς και μη οικειοθελείς επιστροφές, σύμφωνα με τους ενωτικούς κανόνες.

Μέσω αυτής της στήριξης, η ΕΕ επιθυμεί να διασφαλίσει ότι οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων:

- είναι εξοπλισμένοι, ως πιθανά μελλοντικά κράτη μέλη της ΕΕ, για να ανταποκριθούν εποικοδομητικά στις κοινές μεταναστευτικές προκλήσεις
- αναλαμβάνουν την ευθύνη και την κυριότητα για όλες τις πτυχές της μετανάστευσης

Υπάρχει επίσης ανάγκη να ενισχυθεί η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής για τον επαναπατρισμό παράνομων μεταναστών, σύμφωνα με διεθνή και ενωτικά πρότυπα.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Το δεύτερο εξάμηνο του 2015, λόγω του μεγέθους των μεταναστευτικών ροών προς την ΕΕ, απαιτήθηκε μια πιο **συντονισμένη προσέγγιση**.

Τον Οκτώβριο του 2015, η λουξεμβουργιανή Προεδρία αποφάσισε να ενεργοποιήσει τη **λειτουργία ανταλλαγής πληροφοριών** του μηχανισμού συντονισμού σε περίπτωση κρίσης IPCR.

Στόχος ήταν:

- η παρακολούθηση της εξέλιξης των μεταναστευτικών ροών.
- η στήριξη της λήψης αποφάσεων.
- η καλύτερη εφαρμογή συμφωνηθέντων μέτρων.

Τον Νοέμβριο του 2015 η Προεδρία αναβάθμισε τον μηχανισμό IPCR **σε λειτουργία πλήρους ενεργοποίησης**. Έκτοτε, ο μηχανισμός παραμένει σε πλήρη λειτουργία.

Η Προεδρία οργανώνει συνεδριάσεις στρογγυλής τραπέζης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να συζητηθεί ο συντονισμός της αντίδρασης της ΕΕ σε μεταναστευτικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ με τη Λευκορωσία το 2021.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΕ 08/06/2023

Συμφωνία στο Συμβούλιο σχετικά με βασικά νομοθετήματα για το άσυλο και τη μετανάστευση

Το Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με δύο βασικούς κανονισμούς για το άσυλο και τη μετανάστευση:

Κανονισμός για τη διαδικασία ασύλου

Με τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου (APR) **θεσπίζεται μια κοινή διαδικασία σε ολόκληρη την ΕΕ**, την οποία πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη στις περιπτώσεις που άνθρωποι ζητούν διεθνή προστασία.

Κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης

Ο κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης (AMMR) αναμένεται να αντικαταστήσει, μόλις συμφωνηθεί, τον ισχύοντα κανονισμό του Δουβλίνου. Ο κανονισμός του Δουβλίνου θεσπίζει κανόνες που καθορίζουν ποιο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου. Ο κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης θα εξορθολογήσει τους κανόνες αυτούς και θα συντομεύσει τις προθεσμίες.

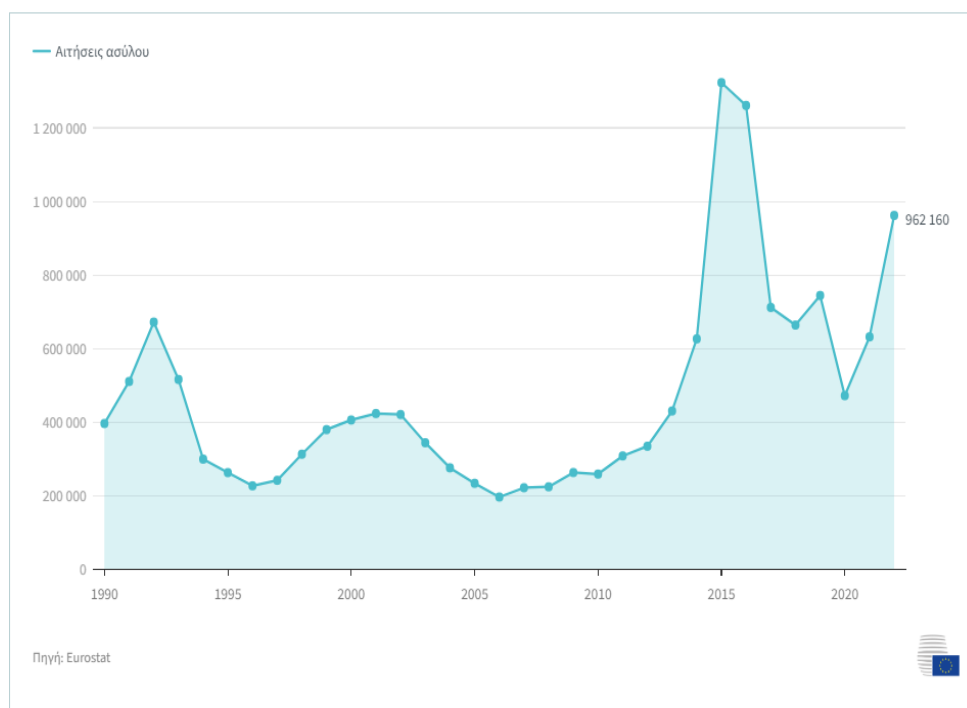
Για να εξισορροπηθεί το ισχύον σύστημα, σύμφωνα με το οποίο λίγα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τη συντριπτική πλειονότητα των αιτήσεων ασύλου, **προτείνεται ένας νέος μηχανισμός αλληλεγγύης ο οποίος είναι απλός, προβλέψιμος και λειτουργικός**. Οι νέοι κανόνες συνδυάζουν την υποχρεωτική αλληλεγγύη με ευελιξία για τα κράτη μέλη όσον αφορά την επιλογή των επιμέρους συνεισφορών.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ

Η ΕΕ έχει συνάψει **18 συμφωνίες επαναπατριsmού**. Η συμφωνία της Σαμόας (το πλαίσιο για τις σχέσεις της ΕΕ με 79 χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού) περιλαμβάνει επίσης διατάξεις για την επιστροφή των παράνομων μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους.

Εκτός από τις συμφωνίες επαναπατριsmού, η ΕΕ έχει επίσης συνάψει ρυθμίσεις επιστροφής με ορισμένες τρίτες χώρες για τον ίδιο σκοπό. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο τονίζουν τακτικά την ανάγκη να ενισχυθεί η ενωτική πολιτική για τις επιστροφές και τον επαναπατριsmό και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της, με την πλήρη εφαρμογή των υφιστάμενων συμφωνιών επαναπατριsmού και των ρυθμίσεων επιστροφής και με τη σύναψη νέων ρυθμίσεων.

Τον Σεπτέμβριο του 2018 η Επιτροπή πρότεινε **μεταρρύθμιση των κοινών κανόνων της ΕΕ για τις επιστροφές**. Στόχος των προτεινόμενων αλλαγών είναι οι υφιστάμενοι κανόνες να καταστούν αποτελεσματικότεροι. Στις 7 Ιουνίου 2019 το Συμβούλιο καθόρισε τη θέση του όσον αφορά στους νέους κανόνες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επιστροφών.

ΝΟΜΙΜΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

Το 2016 η ΕΕ εξέδωσε οδηγία σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία, τις ανταλλαγές μαθητών ή τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΕΙΣΔΟΧΗΣ

Οι κανόνες αυτοί συμβάλλουν στα ακόλουθα:

- να προαχθεί η ΕΕ ως παγκόσμιο κέντρο αριστείας.
- να δοθεί ώθηση στην ΕΕ στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού για την εξεύρεση ταλέντων και ηγετικών προσόντων.
- να αυξηθούν η συνολική ανταγωνιστικότητα και οι ρυθμοί ανάπτυξης της ΕΕ.
- να προαχθεί η δημιουργία και απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων.
- να αναπτυχθεί αλληλεγγύη και να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή.
- να τονωθεί ο αμοιβαίος πολιτισμικός εμπλουτισμός και η εξοικείωση με άλλες κουλτούρες.

ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ένα ακόμα πρόβλημα που έχει προκαλέσει ανησυχίες είναι η πιθανή καταπάτηση των δικαιωμάτων των Ευρωπαίων πολιτών. Σε ορισμένες περιοχές, οι κοινότητες μεταναστών προσπαθούν να επιβάλλουν τον τρόπο ζωής και τις ενδεχομένως ακραίες απόψεις που μπορεί να έχουν στους Ευρωπαίους πολίτες. Η αλήθεια είναι πως παρατηρούνται περιστατικά όπου ορισμένοι μετανάστες εφαρμόζουν πρακτικές που αντίκεινται στις αξίες και τον τρόπο σκέψης του Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Αυτό έχει προκαλέσει εντάσεις και αντιδράσεις μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και των μεταναστών. Η ανάγκη σεβασμού των αρχών του πολιτισμού της χώρας υποδοχής αντιμετωπίζεται ως ένας σημαντικός παράγοντας για τη διασφάλιση της αρμονικής συμβίωσης και του σεβασμού των δικαιωμάτων στην Ευρώπη.

Αυτή η σύγκρουση πολιτισμών αναδεικνύει την ανάγκη για διάλογο και κοινωνική ένταξη. Η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων με στόχο την ενίσχυση της αμοιβαίας κατανόησης και αποδοχής των διαφορών των πολιτισμών μπορεί να οδηγήσει σε πιο αρμονική και αμοιβαία εποικοδομητική συνύπαρξη στην Ευρώπη.

Λέξεις - Κλειδιά

μετανάστης, μεταναστευτική κρίση, ένταξη, ενσωμάτωση, ειδίκευση, καταπάτηση δικαιωμάτων

Ερωτήματα

- Ποιος είναι ο ρόλος των τοπικών κοινοτήτων και των πολιτών στη διαχείριση της μετανάστευσης;
- Ποιες είναι οι προοπτικές για την ανάπτυξη μιας ενοποιημένης και αποτελεσματικής πολιτικής μετανάστευσης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- Ποια είναι τα ηθικά και ανθρωπιστικά θέματα που προκύπτουν από τη μετανάστευση και πώς πρέπει να αντιμετωπιστούν;
- Ποιες πολιτικές μπορούν να αναπτυχθούν για τη βελτίωση της ενσωμάτωσης και της ασφάλειας των μεταναστών;
- Ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν την πρόκληση της ενσωμάτωσης των μεταναστών στις ευρωπαϊκές κοινωνίες;
- Με ποια περεταίρω μέτρα μπορεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να αντιμετωπίσει το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης;

Υλικό έρευνας

- Πώς διαχειρίζεται η ΕΕ τις μεταναστευτικές ροές
<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-migration-policy/managing-migration-flows/>
- Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Ένταξη
<https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-eyropaiko-kai-diethnes-epipedo/>
- Κανόνες της ΕΕ για το άσυλο και τη μετανάστευση
<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-migration-policy/eu-migration-asylum-reform-pact/>
- Συντονισμός της ενωτικής αντιμετώπισης κρίσεων από το Συμβούλιο
<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/ipcr-response-to-crises/>
- Χρονολόγιο - Πολιτική της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο
<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/>
- Πολιτική της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο
<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-migration-policy/>

CULT Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ψηφιακή εκπαίδευση, στα μαθήματα επιστημών, στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου, καθώς και στις ανισότητες μεταξύ των φύλων που μπορούν να οδηγήσουν στον αποκλεισμό μαθητών που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες που γίνονται αντικείμενο διάκρισης. Ποιες στρατηγικές εξάλειψης του διαχωρισμού, μεθόδους μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και εγγυήσεις για πλήρη πρόσβαση σε σχολικές δραστηριότητες μπορείτε να προτείνετε, ώστε να σπάσει ο φαύλος κύκλος της διαγενεακής φτώχειας και των μειωμένων ευκαιριών μάθησης;

Επισκόπηση - Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Δικαίωμα στην εκπαίδευση: Πλήθος διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών κειμένων έχουν κατοχυρώσει πανηγυρικά το δικαίωμα αυτό. Ωστόσο έχει σωστά επισημανθεί πως οι εξελίξεις στο εκπαιδευτικό πεδίο έχουν μεταμορφώσει και το ακριβές περιεχόμενο αυτού του δικαιώματος. Πρώτα από όλα η οικονομική εξαθλίωση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο μεγάλων κοινωνικών στρωμάτων με τις αλληπάλληλες οικονομικές κρίσεις, υπογραμμίζει, το Συμβούλιο της Ευρώπης, πως φέρνει ξανά στο προσκήνιο το πρόβλημα της παιδικής εργασίας. Επιπλέον, η ανισότητα αυτή επιτείνεται αν λάβουμε υπόψη και την αυξημένη προσέλευση μεταναστών και προσφύγων στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια. Παιδιά που καταφεύγουν στην ευρωπαϊκές χώρες σε πρώτο στάδιο δεν έχουν καν πρόσβαση στην εκπαίδευση ενώ όταν τελικά αποκτήσουν, η πρόσβαση αυτή δεν έχει ουσιαστικό περιεχόμενο λόγω της διαφορετικής γλώσσας και κουλτούρας. Τέλος, μια πιο πρόσφατη μορφή εκπαιδευτικής ανισότητας δημιούργησε και η πανδημία. Η εκπαιδευτική διαδικασία μεταφέρθηκε εν πολλοίς στον ψηφιακό κόσμο. Τί συμβαίνει όμως με τους μαθητές που δεν έχουν την υλική δυνατότητα να προμηθευτούν τα αναγκαία ψηφιακά μέσα (δίκτυο, υπολογιστής κλπ); Τις τρεις αυτές συνιστώσες των εκπαιδευτικών ανισοτήτων θα αναλύσουμε αμέσως παρακάτω

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Παιδική φτώχεια και εργασία

Η εκπαίδευση αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο μιας ευημερούσας κοινωνίας, προσφέροντας στα άτομα τα εργαλεία για να συμβάλλουν ουσιαστικά στις κοινότητές τους. Ωστόσο, μια επίμονη πρόκληση που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα είναι η ύπαρξη εκπαιδευτικών ανισοτήτων που απορρέουν από τη φτώχεια και την παιδική εργασία.

Η φτώχεια και η παιδική εργασία εξακολουθούν να αποτελούν τρομερά εμπόδια στην πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Τα παιδιά που προέρχονται από οικονομικά μειονεκτούντα περιβάλλοντα συχνά αντιμετωπίζουν περιορισμένη πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλων υποδομών, του μαθησιακού υλικού και των εξειδικευμένων εκπαιδευτικών. Ταυτόχρονα, η επικράτηση της παιδικής εργασίας στερεί από αμέτρητα νεαρά μυαλά την ευκαιρία να παρακολουθήσουν το σχολείο, δαιωνίζοντας έναν κύκλο φτώχειας σε όλες τις γενιές.

Η Ευρώπη, αναγνωρίζοντας τον επείγοντα χαρακτήρα της καταπολέμησης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, έχει εφαρμόσει διάφορες πρωτοβουλίες και πολιτικές για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της φτώχειας και της παιδικής εργασίας στην εκπαίδευση.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω των κρατών μελών της, έχει δεσμευτεί για τον Στόχο 4 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, με στόχο την εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και ισότητα για όλους.

(<https://sdgs.un.org/goals/goal4>)

- Παράλληλα, οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν αναπτύξει προγράμματα κοινωνικής ένταξης που απευθύνονται σε ευάλωτους πληθυσμούς, προσφέροντας οικονομική βοήθεια, υποτροφίες και υπηρεσίες υποστήριξης για να μετριάσουν τις επιπτώσεις της φτώχειας στην πρόσβαση στην εκπαίδευση.

(<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=86>)

- Επιπλέον, σε όλη την Ευρώπη έχει θεσπιστεί ισχυρή νομοθεσία κατά της παιδικής εργασίας, η οποία αντικατοπτρίζει τη δέσμευση για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και τη διασφάλιση της πρόσβασής τους στην εκπαίδευση.

(https://www.eeas.europa.eu/eeas/ending-child-labour-2025_und_en)

- Τα ευρωπαϊκά έθνη έχουν αυξήσει τις επενδύσεις σε εκπαιδευτικές υποδομές για να γεφυρώσουν το χάσμα πόρων, ιδίως στις οικονομικά μειονεκτούσες περιοχές. Αυτό περιλαμβάνει την κατασκευή σχολείων, την παροχή μαθησιακού υλικού και την κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

(<https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2021/en/chapters/chapter3.html>)

Στην επιδίωξη της εκπαιδευτικής ισότητας, η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας αναγνωρίζει το πιεστικό ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων που συνδέονται με τη φτώχεια και την παιδική εργασία στην Ευρώπη. Οι επικείμενες κατευθυντήριες γραμμές για τις συζητήσεις της επιτροπής έχουν ως στόχο να παράσχουν ένα πλαίσιο για εποικοδομητικές διαβουλεύσεις για την άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στο ποικιλόμορφο ευρωπαϊκό μας πλαίσιο.

- Εξέταση του ρόλου της συμμετοχής των γονέων και της κοινότητας στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Συζήτηση στρατηγικών για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων, γονέων και τοπικών κοινοτήτων για τη δημιουργία ενός ολιστικού συστήματος υποστήριξης.

(https://nesetweb.eu/wpcontent/uploads/2021/08/NESET_AHQ_Parental_involvement-2.pdf)

- Έμφαση της σημασίας της κατάρτισης των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση των διαφορετικών αναγκών των μαθητών από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Αναζήτηση των τρεχουσών ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς, ώστε να κατανοούν καλύτερα και να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μαθητές που πλήττονται από τη φτώχεια και την παιδική εργασία.

(<https://www.cairn.info/revue-la-nouvelle-revue-de-l-adaptation-et-de-la-scolarisation-2011-3-page-17.htm>)

- Αξιοποίηση της τεχνολογίας στην άμβλυνση των επιπτώσεων της φτώχειας στην εκπαίδευση. Οι ψηφιακές πλατφόρμες και οι πρωτοβουλίες ηλεκτρονικής μάθησης μπορούν να παρέχουν προσβάσιμους εκπαιδευτικούς πόρους, ιδίως σε περιοχές με περιορισμένες υποδομές. Διερεύνηση του ρόλου της τεχνολογίας στη γεφύρωση των εκπαιδευτικών κενών και στην προώθηση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού.
(https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/document-library-docs/deap-communication-sept2020_en.pdf)
- Προώθηση της συνεργασίας των κρατών μελών να μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές και να συνεργάζονται για καινοτόμες λύσεις. Η διασυνοριακή συνεργασία μπορεί να διευκολύνει την ανταλλαγή ιδεών και στρατηγικών για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων. Παράθεση των δυνατοτήτων για κοινές πρωτοβουλίες που αξιοποιούν τις εμπειρίες και τις επιτυχίες διαφόρων ευρωπαϊκών εθνών στην καταπολέμηση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων.
(<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-2/alliances-innovation>)
- Ερμηνεία του αντίκτυπου των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων στην ψυχική υγεία και ευημερία των μαθητών. Κατοχύρωση της ανάγκης για ολοκληρωμένα συστήματα υποστήριξης στα σχολεία για την αντιμετώπιση των συναισθηματικών και ψυχολογικών αναγκών των μαθητών που πλήττονται από τη φτώχεια και την παιδική εργασία.
(<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6415852/>)

Παιδιά Πρόσφυγες και Μετανάστες

Η εκδοχή αυτή του γενικότερου προβλήματος που ονομάζεται εκπαιδευτική ανισότητα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σε έκθεση που δημοσίευσε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες η UNICEF και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, αναλύονται τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι που γεννιούνται εκτός Ευρώπης κατά την πρόσβασή τους στην εκπαίδευση σε ευρωπαϊκά κράτη, τα οποία είναι περίπου τα ακόλουθα:

- 1) οι ανεπαρκείς οικονομικοί πόροι,
- 2) η ανεπάρκεια σε σχολικούς χώρους ή σε εκπαιδευτικούς με κατάρτιση στην εκπαίδευση παιδιών προσφύγων και μεταναστών,
- 3) τα γλωσσικά εμπόδια,
- 4) η έλλειψη ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και τάξεων προετοιμασίας για την ένταξη στο σχολείο. Οι τελευταίες έχουν κρίσιμο ρόλο για τα παιδιά που έχουν μείνει για πολύ καιρό εκτός σχολείου ή που προέρχονται από διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα.

Τα ζητήματα αυτά εγείρουν οπωσδήποτε ανησυχία και συνεπώς η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει λάβει μια σειρά από μέτρα για την ένταξη των προσφύγων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έτσι, προωθείται η πανευρωπαϊκή συνεργασία και διαβούλευση για τα θέματα αυτά ενώ έχει εγκριθεί από την Επιτροπή το σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027 που περιλαμβάνει διάφορα ενδιαφέροντα μέτρα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ζήτημα της γλωσσικής επάρκειας. Είναι αδιαμφισβήτητο πως η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για τον λόγο αυτό έχουν σε πρώτο επίπεδο δοθεί οδηγίες για την αξιολόγηση του γλωσσικού επιπέδου των μεταναστών και προσφύγων ώστε να μπορεί στη συνέχεια να γίνει η κατάλληλη επιμόρφωση. Έτσι, οργανώνονται τμήματα γλωσσομάθειας ενώ επιπλέον υπάρχει και το πρόγραμμα Erasmus που παρέχει διαδικτυακή γλωσσική υποστήριξη σε πρόσφυγες και μετανάστες.

Από την άλλη πλευρά πέρα από τη γλωσσική αξιολόγηση απαραίτητη είναι και η εν γένει μαθησιακή. Με άλλα λόγια η ηλικία του παιδιού δεν είναι καθοριστικός παράγοντας για την ένταξη του σε μια τάξη. Πολλοί μικροί πρόσφυγες ή μετανάστες ενδέχεται να μην είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν καν σχολείο ενώ σε άλλους η εκπαίδευση να ήταν εντελώς ασύμβατη με αυτή του κράτους υποδοχής. Αυτός ο προβληματισμός έχει μάλιστα επισημανθεί από την ίδια την Επιτροπή για αυτό και προτείνει αξιολόγηση και του μαθησιακού επιπέδου των μαθητών. Το ζήτημα είναι όμως με ποια κριτήρια μπορεί αυτή να γίνει όταν μιλάμε για ένα τόσο ετερόκλητο και μεγάλο εύρος ανθρώπων.

Επιπλέον, στο ίδιο πλαίσιο, εντάσσεται και η αναγνώριση των προσόντων των προσφύγων. Όλοι γνωρίζουμε πόσο ανταγωνιστική είναι η σύγχρονη αγορά εργασίας. Έτσι λοιπόν, μπορούμε να αντιληφθούμε τη μειονεκτική θέση στην οποία βρίσκονται παιδιά και έφηβοι που έρχονται από άλλες χώρες στην Ευρώπη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να προωθήσει πανευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, ώστε τα παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες να μπορούν να πιστοποιήσουν οποίες δεξιότητες τυχόν ήδη έχουν αλλά να αποκτήσουν και νέες.

Σε μια γενικότερη προσέγγιση τώρα είναι πλέον προφανές πως το ζήτημα της μετανάστευσης κομίζει προκλήσεις και σε ό,τι αφορά τα εκπαιδευτικά συστήματα των κρατών υποδοχής. Με άλλα λόγια η έννοια του εκπαιδευτικού αποκλεισμού δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται μονοσήμαντα, γιατί αποκλεισμό συνιστά και η απομόνωση ενός αλλοδαπού παιδιού από τους ημεδαπούς συμμαθητές του. Στο πρόβλημα αυτό έχει αναφερθεί και η έκθεση που προαναφέραμε (ΟΗΕ, UNICEF, ΔΟΜ).

Το πρώτο λοιπόν που είναι σημαντικό είναι η απομάκρυνση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τη λογική του ομοιογενούς κράτους. Η σύγχρονη πραγματικότητα είναι πλουραλιστική και πολυπολιτισμική και επομένως η εκπαίδευση οφείλει να την ακολουθήσει. Έτσι, έχουν κατά καιρούς προταθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μια σειρά από δράσεις όπως ημερίδες, επισκέψεις σε μουσεία και αναθεώρηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων προκειμένου οι μαθητές να αποκτήσουν μια πιο ανεκτική προσέγγιση για το διαφορετικό. Έτσι, το σχολικό περιβάλλον καθίσταται πιο φιλικό προς τους αλλοδαπούς μαθητές, αυτοί μπορούν ευκολότερα να ενταχθούν στη σχολική κοινότητα με αποτέλεσμα τελικά οι εκπαιδευτική αυτή ανισότητα να αμβλύνεται.

Από την άλλη βέβαια πλευρά, η ένταξη των αλλοδαπών μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα ενός κράτους μέλους δεν θα μπορούσε να ισοδυναμεί με αποκλήρυξη της πολιτισμικής και γλωσσικής τους ιδιαιτερότητας. Με άλλα λόγια οι αλλοδαποί μαθητές έχουν δικαίωμα να αναπτύσσουν ελεύθερα τη θρησκεία και τη συνείδηση του με βάση και το άρθρο 9 της ΕΣΔΑ. Αυτό αν ερμηνευθεί με ευρύτητα οδηγεί στη σκέψη πως τα κράτη υποδοχής και η ένωση συλλογικά οφείλουν να μεριμνούν για την εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών και σε ό,τι αφορά τη θρησκεία τη γλώσσα και τον ιδιαίτερο πολιτισμό τους.

Όλες αυτές όμως οι προτάσεις απαιτούν και μια συνεπή εφαρμογή. Αξίζει λοιπόν να μελετήσουμε τους τρόπους με τους οποίους αυτά τα μέτρα θα μπορούσαν να ταιριάξουν με το ιδιαίτερο εκπαιδευτικό σύστημα κάθε κράτους και με τι μηχανισμούς η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορεί να παρεμβαίνει, ώστε οι αλλοδαποί μαθητές να εντάσσονται ομαλά στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Πρόσβαση στα ψηφιακά μέσα

Μια τρίτη παράμετρος των εκπαιδευτικών ανισοτήτων έγκειται στη πρόσβαση των παιδιών στα ψηφιακά μέσα. Διανύουμε τον 21ο αιώνα, έναν αιώνα άρρηκτα συνδεδεμένο με την τεχνολογική επανάσταση. Αυτή η επανάσταση δεν γίνεται να μην έχει επηρεάσει και το εκπαιδευτικό σύστημα. Ολοένα και περισσότερο παρατηρείται η χρήση ψηφιακών μέσων (Computers, Laptops, Tablets) στην εκπαιδευτική διαδικασία πράγμα που επιβεβαιώνει την νέα

τάξη πραγμάτων, σχετικά με το μέλλον της εκπαίδευσης. Αν και όλα αυτά σηματοδοτούν την έναρξη μιας καινούργιας και καλύτερης διαδικασίας μεγάλος αριθμός μαθητών λόγω οικονομικής ένδειας αδυνατεί να συμμετάσχει στο νέο αυτό εγχείρημα. Οι λόγοι οφείλονται στο γεγονός πως ο ψηφιακός εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την εκπαιδευτική διαδικασία, κοστίζει πολλά χρήματα. Στην συγκεκριμένη όμως κατάσταση οι οικογένειες των μαθητών αυτών αδυνατούν ακόμα και να τους εξασφαλίσουν και τα προς το ζην, πράγμα που σημαίνει πως η αγορά ψηφιακών μέσων καθίσταται ουτοπική και άπιαστη.

Η Ευρώπη γνωρίζοντας το πρόβλημα, καθώς ποσοστό πάνω από το 22% του πληθυσμού της διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας. Από το 2021-2027 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πραγματοποιήσει τις ακόλουθες ενέργειες:

- 1) Συνδεσιμότητα και ψηφιακός εξοπλισμός για εκπαίδευση και κατάρτιση.
- 2) Σχέδια ψηφιακού μετασχηματισμού για ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης
- 3) Κοινές κατευθυντήριες γραμμές για δασκάλους και εκπαιδευτικούς για την προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Τι οφείλει λοιπόν η ΕΕ να κάνει, ώστε να εξισωθούν οι ανισότητες εις βάρος των φτωχών μαθητών, οι οποίοι λόγω της κατάστασης στην οποία βρίσκονται είναι ανέτοιμοι και απροετοίμαστοι απέναντι στην μεγάλη αλλαγή που θα φέρει η τεχνολογία στον τομέα της εκπαίδευσης;

Με ποιον τρόπο θεωρείτε πως η ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τη συγκεκριμένη ομάδα μαθητών να αντιμετωπίσει το πρόβλημα πρόσβασης τους στα ψηφιακά μέσα, ώστε να μια ενιαία τεχνολογική κατάρτιση σε όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως της οικονομικής τους κατάστασης;

Εν κατακλείδι η αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων είναι υψίστης σημασίας για την προώθηση μιας δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας. Ως μέλη της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας, οι συζητήσεις και οι συστάσεις μας έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν πολιτικές που θα αναβαθμίσουν τους πιο ευάλωτους στην κοινωνία μας, εξασφαλίζοντας ότι κάθε παιδί έχει ίσες ευκαιρίες στη μάθηση.

Λέξεις - Κλειδιά

Σχολείο, Εκπαίδευση, Ανισότητες, Ψηφιακά μέσα, Παιδική Εργασία, Μετανάστευση, Συνεργασία

Ερωτήματα

- Ποια μέτρα θα μπορούσε να πάρει η Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και τα κράτη μέλη προκειμένου να εξαλείψουν το φαινόμενο της παιδικής εργασίας και φτώχειας ώστε να μην εμποδίζεται η πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση;
- Ποιες πολιτικές θα πρέπει να υιοθετήσει η ΕΕ, ώστε να ενταχθούν ομαλά στην εκπαιδευτική διαδικασία παιδιά προσφύγων και μεταναστών;
- Πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν οι νέες ανισότητες και προκλήσεις που κομίζει η ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης;

Υλικό έρευνας

- Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης
https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf

- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ell
  - Επίσημη Ιστοσελίδα Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας
<https://www.europarl.europa.eu/committees/el/cult/home/highlights>
  - Θέματα αντιμετώπισης της μετανάστευσης
<https://education.ec.europa.eu/el/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/migrants-and-refugees>
  - Παιδική εργασία
<https://www.tanea.gr/2022/12/05/greece/o-skoteinos-kosmos-tis-paidikis-ergasias/>
  - Εκπαιδευτικές ανισότητες και πανδημία
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjXzr_uOCAxU6SvEDHQSXBGUQFnoECCUQAQ&url=https://www.kathimerini.gr/society/1074313/analysis-oi-ekpaideytikes-anisotites-se-synthikes-pandimias/&usq=AOvVaw0F6iPx99Dh_KwqLPx94PYr&opi=89978449
  - Προτάσεις αντιμετώπισης εκπαιδευτικών ανισοτήτων
https://www.researchgate.net/publication/369270092_Ekpaideutikes_anisotetes_kai_troi_amblynses_tous_Educational_inequalities_and_ways_to_mitigate_them
  - Διακρατική συνεργασία
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-2/alliances-innovation>
  - Κατάρτιση εκπαιδευτικών για αντιμετώπιση ανισοτήτων
<https://www.cairn.info/revue-la-nouvelle-revue-de-l-adaptation-et-de-la-scolarisation-2011-3-page-17.ht>
- Ψυχολογική υποστήριξη μαθητών
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6415852/>

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Κανόνες Γενικής Συνέλευσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

I. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Κάθε φορά που ένας συμμετέχων έχει τον λόγο στη Γενική Συνέλευση οφείλει να μιλά από όρθια θέση καθαρά και δυνατά, σεβόμενος πάντα τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Κανείς δεν μπορεί να λάβει τον λόγο, αν πρώτα δεν αναγνωρισθεί από τα μέλη του Προεδρείου. Αν επιθυμεί κάποιος συμμετέχων να μιλήσει, πρέπει να ενημερώσει τον επικεφαλής της Επιτροπής του και αυτός να υψώσει την καρτέλα της Επιτροπής του και, αν αναγνωρισθεί από το Προεδρείο, μπορεί να μιλήσει από όρθια θέση ή στο βήμα για όσο χρόνο του δοθεί.

II. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

Ο Πρόεδρος της Συνέλευσης σηματοδοτεί την έναρξη και τη λήξη των συζητήσεων. Αυτός καθοδηγεί τις συζητήσεις, θέτει τα ψηφίσματα σε ψηφοφορία και ανακοινώνει τα αποτελέσματα της κάθε ψηφοφορίας. Αυτός προεδρεύει με τη βοήθεια άλλων δύο ήτριων Αντιπροέδρων, οι οποίοι είναι οι μόνοι που μαζί με τον Πρόεδρο επιτρέπεται να προεδρεύουν στις συζητήσεις της Γενικής Συνέλευσης.

III. ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Οι συμμετέχοντες οφείλουν να συμπεριφέρονται καθ' όλη τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης με διπλωματικό και επαγγελματικό τρόπο, σεβόμενοι πάντα τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και τους κανόνες της Γενικής Συνέλευσης.

Οι συμμετέχοντες οφείλουν να ακολουθούν τον επίσημο τρόπο ενδυμασίας καθ' όλη τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης.

Απαγορεύεται η χρήση κινητών τηλεφώνων ή οποιωνδήποτε άλλων ηλεκτρονικών συσκευών στον χώρο που διεξάγεται η Γενική Συνέλευση.

IV. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Το ψήφισμα είναι ένα επίσημο κείμενο στο οποίο οι συμμετέχοντες μιας Επιτροπής παραθέτουν τις προτάσεις τους για τον τρόπο επίλυσης ενός συγκεκριμένου ζητήματος.

Το ψήφισμα αποτελείται από τις εισαγωγικές φράσεις και από τις προτάσεις:

- Μια εισαγωγική φράση στο ψήφισμα παρέχει πληροφορίες για το πραγματικό καινομικό υπόβαθρο του θέματος που τίθεται προς συζήτηση.
- Μια πρόταση στο ψήφισμα παρέχει συγκεκριμένα μέτρα που μπορούν να υιοθετηθούν για την επίλυση του θέματος που τίθεται προς συζήτηση.

V. ΔΟΜΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΩΝ

1. **Ανακοίνωση του θέματος προς συζήτηση:** Η διαδικασία ξεκινά, όταν ο Πρόεδρος ανακοινώνει το όνομα της Επιτροπής και το θέμα της συζήτησης.
2. **Παρουσίαση του θέματος προς συζήτηση-ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί την

Επιτροπή που κατέθεσε το ψήφισμα να το παρουσιάσει. Καλείται ένας ομιλητής στο βήμα, για να διαβάσει τις προτάσεις του ψηφίσματος μέσα σε πέντε (5) λεπτά.

- 3. Υπεράσπιση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί την Επιτροπή που κατέθεσε το ψήφισμα να το υπερασπιστεί. Καλείται ένας ομιλητής στο βήμα, για να παρουσιάσει την ομιλία υπεράσπισης του ψηφίσματος μέσα σε τρία (3) λεπτά. Σκοπός της ομιλίας υπεράσπισης είναι να αναδειχθεί ο λόγος για τον οποίο το συγκεκριμένο ψήφισμα κρίνεται κατάλληλο και ικανό να επιλύσει το θέμα της συζήτησης και γι' αυτό πρέπει να υπερψηφιστεί.
- 4. Αντίκρουση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί τις επιτροπές να εκφράσουν την αντίθεσή τους στο ψήφισμα. Αναγνωρίζεται ένας ομιλητής από τις άλλες επιτροπές και καλείται στο βήμα, για να παρουσιάσει την ομιλία αντίκρουσης του ψηφίσματος μέσα σε τρία (3) λεπτά. Σκοπός της ομιλίας αντίκρουσης είναι να αναδειχθεί ο λόγος για τον οποίο το συγκεκριμένο ψήφισμα κρίνεται ακατάλληλο και δε συνδράμει στην επίλυση του θέματος της συζήτησης και γι' αυτό πρέπει να καταψηφιστεί.
- 5. Συζήτηση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί τις Επιτροπές να κάνουν ερωτήσεις για το συγκεκριμένο ψήφισμα. Αφού αναγνωρίσει δύο (2) ερωτήσεις και αυτές διατυπωθούν, καλεί έναν συμμετέχοντα από την Επιτροπή που εισηγήθηκε το ψήφισμα να απαντήσει στις ερωτήσεις μέσα σε τρία (3) λεπτά.
- 6. Ομιλία σύνοψης:** Ο Πρόεδρος καλεί έναν συμμετέχοντα από την Επιτροπή που κατέθεσε το ψήφισμα να κάνει μια σύνοψη της όλης συζήτησης για το ψήφισμα μέσα σε τέσσερα (4) λεπτά.
- 7. Ψήφιση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί τους επικεφαλής των Επιτροπών να συγκεντρώσουν τις ψήφους (υπέρ-κατά-αποχή) για το συγκεκριμένο ψήφισμα μέσα σε τρία (3) λεπτά. Όταν παρέλθει ο χρόνος, ζητά από τον επικεφαλής της κάθε Επιτροπής να ανακοινώσει το αποτέλεσμα. Αφού συγκεντρωθούν όλες οι ψήφοι, γίνεται η καταμέτρηση από το Προεδρείο και ανακοινώνεται το αποτέλεσμα.

Αν το ψήφισμα υπερψηφίστηκε, θα λάβει τη μορφή επίσημου ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αν καταψηφίστηκε, θα διαγραφεί και δεν θα περιληφθεί στα επίσημα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

MOVE IT

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Γραφείο στην Ελλάδα

Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα

ΧΟΡΗΓΟΙ:

Όμιλος γάλα Μασκόνιας

B2B